

Orta Doğu'da Yeni Soğuk Savaşlar

Prof. Dr. **CEM SOMEL**
Prof. Dr. **HAYRİ KIRBAŞOĞLU**
Prof. Dr. **MEHMET BEKAROĞLU**

Oturum Başkanı Tuncer NAMLI:

Muhterem izleyiciler, aziz Kırşehirliler hepimizi saygıyla selamlıyor, Aşiyen Derneği'nin bütün emektarlarına gönülden teşekkür ederiyorum. Değerli misafirler, aydın sadece entelektüel bilgi birikimine sahip olan kimse değildir. O birikimi toplumsal bilinçlilik ve duyarlılık şuuruyla harekete geçiren ve toplumunun sorunlarına sahip çıkan kimsedir. Kendi toplumunun sorunlarını fildişi kulelerden seyreden kimse değildir. Bu akşam Orta Doğu insanının dolayısıyla kendi insanımızın ortak sorunlarını aynı duyarlılıkla masaya yatıran üç tane aydınımızı sizlere takdim etmekten onur duyuyorum ve uzatmadan ilk sözü Prof. Dr. Cem Somel üstadımıza veriyorum. Buyurun hocam söz sizin.

Cem SOMEL

Orta Doğu'da ve yurdumuzda karşılaştığımız sorunlar üzerinde tefekkür etmek için dünya ekonomi-

* 28 Mayıs 2008 tarihinde Kırşehir'de Aşiyen Derneği'nin düzenlediği "Orta Doğu'da Yeni Soğuk Savaşlar" konulu panclin bant çözümlemesidir.

sindeki bazı önemli gelişmeleri hatırlamakta yarar var.

Dünyada son iki yıldır vuku bulan en önemli gelişmelerden biri ham petrol fiyatının artmasıdır. Petrol fiyat artışı genelde Çin ve Hindistan gibi büyük ekonomilerin iktisadî büyümesine ve petrol talebinin artmasına hamledilmektedir. Bu fiyat artışının yapısal sebeplerini görmek lazım. Kapitalist ekonomilerde enerji tüketimi sürekli artmaktadır. Otomobil sanayileri sürekli otomobil üretmektedir. Dünyanın petrol rezervleri ise sınırlıdır. Artan talebin bir üretim tıkanmasıyla karşılaşması kaçınılmazdır. ABD'nin 2003'te Irak'ı istilâ etmesinde ve o zamandan beri işgal etmesinde petrol ile alâkası herkesin malûmudur.

Dünya ekonomisinde bu yıl kendini giderek hissettiren bir gelişme, gıda fiyatlarındaki sürekli artıştır. Buğdaydan süte, pirinçten ete kadar tüm gıda fiyatları artmaktadır. Gıda fiyat artışları birkaç sebebe bağlanmaktadır.

Bu gelişmeleri tarttığımızda, dünyada iktisadî sistemin mutlu ve imtiyazlı bir azınlığın lehine çalıştığı sonucuna varmak mümkündür. Bir yanda büyük kitleler açlık çekerken, öte yanda tahıllar hayvanlara yedirilmekte, tarlalar otomobil yakıt üretimine tahsis edilmekte, verimli tarım alanlarında lüks villalar inşa edilmektedir.

Birincisi kentleşmedir. Kentler mümbit tarım alanlarına yayılmaktadır. Kentleşmenin önemli bir sebebi kırsaldaki köylünün yoksullaşmasıdır. Dünyanın birçok ülkesinde köylüler artan girdi maliyetleri ile düşük ürün fiyatları arasında sıkışmaktadır. Petrolün pahalılaşması birçok tarımsal girdinin maliyetini etkilemektedir. Buna mukabil gıda fiyat artışları üretici çiftçinin eline geçen tarımsal ürün fiyatına yansımaktadır. Gıda fiyat artışlarından toptancı tüccarlar, gıda sanayicileri, ihracatçılar, büyük perakendeciler yararlanmaktadır. Kentleşmenin sebeplerine dönersek, kentleri genişleten sadece kırdan kente göç değildir. Geniş arazileri kaplayan lüks konut mntıklarının inşası da arazinin verimsiz kullanılmasına yol açmaktadır.

Gıda fiyat artışına gösterilen ikinci sebep, tarımsal arazilerin otomobil yakıtı üretmeye tahsis edilmesi-

dir. Petrol fiyat artışı biyolojik yakıt üretimini teşvik etmektedir. Biyolojik yakıt için Brezilya'da şeker kamışı üretilmekte; Amerika Birleşik Devletlerinde mısır mahsulünün üçte biri yakıt üretimine tahsis edilmektedir.

Gıda fiyat artışında üçüncü etken hayvan ürünlerine artan taleptir. Yine Çin ve Hindistan gibi gelir dağılımı bozuk ülkelerde varlıklı sınıfların artan et tüketimini karşılamak için tahıl mahsulü hayvanlara yedirilmektedir. Canlı hayvana yedirilen tahılın ete dönüşme oranı ile tahılın insan doyurma imkânını karşılamakla bu uygulamanın yol açtığı adaletsizliği tasavvur edebiliriz

Gıda fiyatlarındaki artışın dördüncü sebebi iklimin bozulmasıdır. Üretim ve tüketim sonucu atmosfere salınan gazlar sebebiyle iklim değişmektedir. Bu dünyanın bazı bölgelerinde kuraklığa, bazı bölgelerinde sel felâketlerine yol açarak bölge bölge kıtlığa sebebiyet vermektedir.

Bu gelişmeleri tarttığımızda, dünyada iktisadî sistemin mutlu ve imtiyazlı bir azınlığın lehine çalıştığı sonucuna varmak mümkündür. Bir yanda büyük kitleler açlık çekerken, öte yanda tahıllar hayvanlara yedirilmekte, tarlalar otomobil yakıt üretimine tahsis edilmekte, verimli tarım alanlarında lüks villalar inşa edilmektedir. 2008'de on küsur ülkede yoksul kitleler gıda fiyatlarına dayanamayarak dükkan yağmaladı. Dünya Bankası başkan yardımcısı devletleri, gıda fiyatları sebebiyle 40 ülkede sosyal patlama olabileceği konusunda uyardı. Mısır gibi gıda maddelerinin büyük kısmını ithal eden ülkeler durumdan çok etkilenmektedir.

Gıda fiyat artışları ve petrol fiyat artışları bütün dünyada enflasyon oranlarını yükseltmektedir. Bu temel maddelerin fiyat artışları kimlerin hayat standardını etkileyecektir? Sabit gelirliilerin ve kaderi onlarla birlik olan küçük esnafın mı? Yoksa büyük servet sahiplerinin, büyük sermayedarların mı?

Bu sorunun cevabı her ülkede uygulanacak maliye ve para politikalarına bağlıdır. Devletler memur maaşlarını artan fiyatlarla orantılı artırır ise, sosyal harcamalarını kısmayıp artırır ise, petrol ve gıda fiyat artışları memur kesiminin hayat standardını çok etkileyebilir. Devlet bunu yapmaz ise memurlar artan fiyatların altında ezilecektir.

Özel sektörde çalışan kitleler açısından para politikası önemlidir. 1980den beri merkez bankaları dik-

katlerini fiyat istikrarı üzerinde odaklamıştır. Yüzde 5-10 gibi cüzi seviyelerde de olsa, fiyat endeksinin yükselmemesi için para arzının artışını kısmakta, yüksek faiz uygulamaktadırlar. Yani sıkı para politikası uygulamaktadırlar. Şimdi petrol fiyatları ve gıda fiyatları fiyat endekslerini yükseltince birçok ülkede (bu arada Avrupa Birliğinde) merkez bankaları para arzını artırmakta ve faiz hadlerini düşürmekte isteksizdir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası da faiz hadlerini düşürmeme kararlılığını açıklamıştır. Bu ekonomiyi daraltıcı bir politikadır. Talebi, satışları kısacak azaltacak bir politikadır.

Ekonomi durgunlaşınca işverenler de işçilerine ücret zammı yapmayacaktır, yapmamakta direnecektir. Bu durumda ücretlilerin satın alma gücü enflasyon karşısında eriyecektir.

Emekçi, gelirin enflasyon karşısında erimesi üzerine ne yapacaktır? Emekçilerin ne yapması gerektiğini sayın Başbakan 23 Nisanda, Mudurnu'da açıkladı. Kendisine yaklaşıp -Geçinemiyoruz, açız! diyen çiftçiye -Daha çok çalış, diye cevap verdi. Bu cevapta derin manalar var. İnceleyelim.

Daha çok çalışmak, atölyede ve dairede daha çok mesai yapmak, dükkânı daha uzun süre açık tutmak, hafta sonları tatillerde de çalışmak, ikinci üçüncü iş yapmak, iş yerinde çalışırken daha az dinlenmek demektir. Daha çok çalışmak daha ileri yaşta emekli olmak, emekli olabilmek için daha çok prim ödemek demektir.

Ücretler, maaşlar enflasyon oranında artırılmadığından emekçilerin satın alma gücünü eriyince, ailede bir kişinin emek geliriyle geçinmek imkânsız hâle gelebilir. Başbakanın "daha çok çalış" tavsiyesi, ailede daha çok fert çalışsın anlamına da gelmektedir. Daha çok çalış, çocuğunu okutma, işe ver demektir. Daha çok çalış, ev kadınlarının (ve annelerin) mecburiyetten dışarda çalışmaya başlamasıdır. Evli kadının işe girip para kazanmaya başladığında, aile içinde erkekle kadın arasında iş bölüşümü yeniden düzenlenmezse kadının hem evini, hem çocuklarını, hem de dışarda iş yerini idare etmeye mecbur kalması, yani helâk olması demektir. Yoksullaşma, ev kadınlarını da evde daha çok üretim yapmaya mecbur eder. Daha çok çalış telkininin bir anlamı da budur.

Emekçilerin, hayat standardını muhafaza edebilmek için, ailenin tüketimini kısmamak için, çoluğunun çocuğunun nafakasını azaltmamak için daha çok ça-

alışması (yani aynı reel ücret ve maaş karşılığında daha çok çalışması) millî hâsılda faizleri, kârları ve rantları arttırır. Reel ücretler, maaşlar ve tarımsal gelirler sabit iken millî hâsıla arttığında, onu üreten işçinin, memurun, köylünün payı azalır, büyük mülk sahiplerinin payı artar.

Bu politikalar, içinde yaşadığımız iktisadî düzenin gereğidir. Bu düzen adil değildir. İnsanlar arasında sosyal adalet sağlamamaktadır; bilâkis sosyal adaletsizliği derinleştirmektedir. Bu iktisadî düzen sürdürülebilir de değildir. Zira tabiatı hor kullanarak, tabii kaynakları israf ederek insan toplumu ile tabiat arasında çözümsüz çelişkiler yaratmaktadır.

Bu nizamı savunanlar, yoksulların refah ümidini iktisadî büyümeye bağlamaktadır. Yoksulluğun çözümünün mal ve hizmet üretim artışında olduğunu öne sürmektedirler.

Millî hâsıla artışı, istihdam sorununu gidermemektedir. İstihdamı daima artırmamaktadır. Örneğin 2000'de millî hâsıla yüzde 7 arttı, istihdam yüzde 2 azaldı. 2002'de millî hâsıla yüzde 8 arttı, istihdam yüzde 1 azaldı. 2003'de millî hâsıla yüzde 6 arttı, istihdam yüzde 1 azaldı. 2006'da millî hâsıla yüzde 6 arttı, istihdam yüzde 5 azaldı.

Millî hâsılanın ve istihdamın arttığı yıllarda da hâsıla, istihdamdan daha büyük oranda artmaktadır: 2004'te millî hâsıla yüzde 9 arttı, istihdam yüzde 3

Emekçi, gelirin enflasyon karşısında erimesi üzerine ne yapacaktır? Emekçilerin ne yapması gerektiğini sayın Başbakan 23 Nisanda, Mudurnu'da açıkladı. Kendisine yaklaşıp -Geçinemiyoruz, açız! diyen çiftçiye -Daha çok çalış, diye cevap verdi.

arttı. 2005'te millî hâsıla yüzde 7 arttı, istihdam yüzde 1 arttı. 2007'de millî hâsıla yüzde 4 arttı, istihdam yüzde 1 arttı. (2001 buhran yılı olduğundan hem hâsıla hem istihdam azaldı.)

Millî hâsıla istihdamdan nasıl bu kadar daha yüksek oranda artar? Hele hele bazı yıllar istihdam azalmasına rağmen millî hâsıla nasıl artıyor? Büyük sermayedarlar bu durumu "işgücü verim artışı" diye isimlendirip memnuniyetle karşılamaktadır. İşin özü, emekçinin daha yoğun ve daha uzun süre çalışmak-

la millî hâsılayı artırmasıdır. Bu da daha çok faiz, kâr ve rant geliri yarattığından emekçinin refahına yansımamaktadır.

Bu istihdamsız büyüme Türkiye'dekine benzer politikalar uygulayan başka ülkelerde de görülmektedir. Neticede gelir dağılımını bozan politikalar, millî hâsıla artışı refah ölçüsü olmaktan çıkarmaktadır. Bu aynı zamanda ekonomi alanında millî menfaat kelimelerini de kof bir lâf hâline getirmektedir. İkinci Cihan Harbi sonundan 1980'lere kadar, Türkiye'de ve benzeri ülkelerde millî kalkınma ülküsü çerçeve-

Son otuz yıl sınırlar sadece emekçilerin göçünü engellemekte; mallar ve sermaye (ve büyük sermayedarlar) ülkeler arasında serbestçe dolaşmaktadır. Bu durumda ülke sınırları emekçileri birbirinden tecrit edilmiş işgücü piyasalarına hapsetmekte, sermayedar de istediği piyasaya girip orada işçi istihdam etmekte, ürettiği malları istediği ülke piyasalarına sevk etmektedir.

sinde emekçilerle büyük mülk sahipleri planlı iktisat politikalarında bir ortak menfaat görebiliyordu. 1980'lerden bu yana Türkiye'de ve emsali ülkelerde büyük mülk sahibi sınıflar gelişmiş ülkelerin büyük sermayedarlarıyla ve devletleriyle ittifak etmektedir. Ülkemizde sermaye örgütleriyle, siyasî partileriyle bu imtiyazlı egemen sınıf IMF'yi, Avrupa Birliğini ve ABD'yi arkasına alıp ithalâtı serbestleştirmiş, sermaye girişlerini çıkışlarını serbestleştirmiş, sosyal devleti tasfiye etmiştir. Bu suretle bu sınıf gelişmiş ülke sermaye gruplarıyla bütünleşmiş, onlarla emekçilere karşı kader birliği yapmıştır.

Artık devlet sınırlarının mahiyeti de değişmiştir. Eskiden millî sınırların tek işlevi insan göçünü engellemek değildi; sınırlarda gümrükler ülke piyasalarında yerli üreticileri yabancı malların istilâsından korur, dövizin dışarıya kaçırılmasını önlerdi. Son otuz yıl sınırlar sadece emekçilerin göçünü engellemekte; mallar ve sermaye (ve büyük sermayedarlar) ülkeler arasında serbestçe dolaşmaktadır. Bu durumda ülke sınırları emekçileri birbirinden tecrit edilmiş işgücü piyasalarına hapsetmekte, sermayedar da istediği piyasaya girip orada işçi istihdam etmekte, ürettiği malları istediği ülke piyasalarına sevk etmektedir.

Gelişmiş ülke devletleri Avrupa kıtasında AB gibi devasa bir devlet kurarken, başka ülkelerin parçalanmasını teşvik etmektedir. Yugoslavya'nın parçalanmasını Almanya teşvik etti. Buna mukabil Irak Kuveyt'i ilhak ettiğinde çok ağır bir iktisadî ambargo ile cezalandırıldı. Şimdi ABD İran'a karşı savaş hazırlıkları yaparken, ABD'de stratejik merkezlerde Orta Doğu'daki sınırları petrol rezervlerine, mezhaplere ve milliyetlere göre yeniden çizip yeni devletler icat eden haritalar ortaya dökülmektedir.

İnsanlığın tabiat kaynaklarını talan mücadelesi ve hâsılayı bölüşme kavgası, adaletsiz ve sürdürülemez bir gidiştir. İnsanlık barbarlığa düşme tehlikesi içindedir. İnsanlığın ezelden beri hissettiği eşitlikçi, paylaşmacı ve dayanışmacı toplum özlemi, tabiatla ahenkli yaşama özlemi, bugün özleminden öte şiddetli bir ihtiyaç hâline gelmiştir. İnsanlar arasında milliyet, dil, inanç, ırk ayırımlarını reddeden; eşitlik, paylaşma ve dayanışma ilkelerine dayanan toplum tasavvurunu savunan siyasî hareketlere ihtiyaç vardır.

Adil bir toplum fikrinin öğeleri, Orta Doğu ülkelerinin kadim medeniyetlerinden bugüne süzülen kültürlerinde ve İslâm medeniyetinde mevcuttur. Bunu ortaya çıkarmak ve harekete geçirmek neslimizin vazifesidir.

Kırşehir Anadolu'da fütüvvet ve ahilik geleneğinin önemli merkezlerinden biridir. Kırşehirliler dostlarını bu kültür mirasımızı gayet iyi bilir.

Bu paneli düzenleyen ve beni davet eden Âşiyân Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğinin sayın yöneticilerine çok teşekkür ederim.

Hayri KIRBAŞOĞLU

Değerli misafirler, değerli dostlar.

Bugün sadece ülkemiz değil, bütün insanlık olarak tarihin en kritik noktalarından birinde bulunuyoruz. Elbette tarihte böyle kritik anlar pek çoktur. Ancak şu anda içinde bulunduğumuz durum, geçmiştekinden çok farklı ve son derece ciddidir. Çünkü artık hem insanlık hem de gezegen küresel bir tehditle karşı karşıyadır. Geçmişte krizler bölgesel idi ve bir bölgedeki krize karşı başka bölgeler kendilerini koruma altına alabiliyorlardı. Çağımızda ise, küreselleşme adı altında yaşanan gelişmeler, hem sosyal,

beşeri ve manevi alanda, hem de tabii kaynaklar, çevre ve nükleer tehdit gibi alanlarda, insanlığı ve gezegeni bir yok oluşa doğru hızla sürüklemektedir. Bu fevkalade olumsuz gelişmeler artık sınır tanımaz bir hal almış durumdadır. Bu küreselleşme sürecinde iyiliklerden çok kötülüklerin, adaletten çok haksızlıkların ve zulümlerin, refah ve huzurdan ziyade fakirlik, yoksulluk ve ölümlerin, savaşların, katliamların yaygınlaşması bu durumun açık bir ispatı olsa gerektir. Ülkemizde ahlak ve maneviyat alanında görülen yozlaşma, değerler alanında görülen aşınma bir yana, ekonomik alanda görülen haksızlık ve adaletsizlikler, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, vergi sistemindeki adaletsizlikler, işsizlik ve yoksulluklar, hortumlamalar, haksız kazançlar, spekülâtif, üretime dayanmayan kazançlar, rant ekonomisi toplumsal yapıyı ciddi olarak zedelemeye devam etmektedir. Halbuki bir toplumu ayakta tutacak olan en temel esasın "Adalet" olduğunu bilmeyen yoktur. Toplumlar küfürle kaim olabilir, ama zulümle kaim olamazlar. Adalet sadece hukuki ve kanuni bir kavram değil, aynı zamanda ekonomik bir kavramdır. Hatta hukuk ve kanun alanındaki adalet, ekonomik alandaki adaletle atbaşı gitmek zorundadır. Bu sebeple âdil bir hukuk düzeni ne kadar gerekli ise, âdil bir paylaşımın olması da o kadar gereklidir. Buna rağmen ülkemizde âdil bir gelir dağılımından ve vergi sisteminden söz etmek neredeyse imkansızdır. Bu durum ülkemiz için olduğu kadar, küresel ölçekte de söz konusu. Mesela sık sık Türkiye’de milli gelirin arttığı söylene de, bu son derece aldatıcıdır. Zira bu milli gelir artışı, zenginlerin daha zengin olduğu, fakirlerin ise refah seviyesinde herhangi bir ciddi düzelme gerçekleştirilmeksizin ortaya çıkan, biraz da sayılarla oynamaya dayanan bir zenginlik artışıdır. Ancak zenginliğin artışı kadar, ekonomik adaletin artışından söz etmek mümkün değildir. Küresel ölçekte de durum farksızdır. Aynı şekilde Amerika Birleşik Devletleri dünya nüfusunun yirmi yedide birine sahiptir, ama gözü dönmüş bir hırsıyla ve aç gözlülükle dünya petrol üretiminin dörtte birini tüketmekten geri kalmıyor. Şöyle bir düşünün: 250 milyonluk Amerika’da söylendiğine göre kişi başına yaklaşık bir araba düşüyor, bir milyar nüfuslu Çin’de de kişi başına 1 araba düştüğünü düşünün. Ne petrol yeter ne bir şey. Dolayısıyla yakın bir gelecekte bütün insanlığı tabii kaynaklar üzerinde çok ciddi bir kavganın, bir paylaşma kavgasının bekledi-

ği ve insanlığı ciddi risklerin beklediği ortada. Bunu Cem Hocam matematiksel olarak ifade etti. Peki buna karşı bizim Müslümanlar olarak - Hıristiyan, Yahudi ve diğer din mensupları, ideoloji sahipleri onlar da kendi konularını belirlemek durumunda ama bizim yapmamız gereken ne? Benim kısaca söylemek istediğim şeyler şunlar: Bütün dünyadaki bu gelişmeler, yani Irak’ın işgali, Filistin, Afganistan, Bosna Hersek işgal ve katliamları, bundan, fazla değil daha 60-70 sene önce bütün İslam dünyasının, özellikle İngilizler, Almanlar, Fransızlar, İtalyanlar tarafından sömürgeleştirilmesi, ondan önce Amerikanın keşfinin ve oradaki Kızılderililerin, Mayaların, Aztekler’in, ırkların, medeniyetlerin yok edilişi,

Müslümanlık tarihte, dış dünyada, çevremizde olan bitenleri pasif bir şekilde seyretmek değildir. Müslümanlık, daha doğrusu bütün dinler yeryüzündeki bütün kötülükler karşısında, şer güçlerin yeryüzünde yol açtığı menfi gelişmeler karşısında hayrın, iyiliğin, adaletin, eşitliğin, kardeşliğin, dürüstlüğün, bütün insani, ahlaki değerlerin yeryüzünde egemen olmasını irade eden ilahi iradenin yeryüzüne yönelik bir projesidir.

Afrika’dan yüz binlerce milyonlarca zencinin Avrupa’ya, Amerika’ya taşınması, köleleştirilmesi, kısacası 15. yüzyılda Amerika’nın keşfiyle başlayan 17-18. yüzyılda hızlanan, 19-20.yüzyılda yaygınlaşan, insana ve tabiata karşı Batı tarzı bir modelin- sömürü, emperyalizm, vahşi kapitalizm, nükleer silahlanma, çevre krizi, v.s.- insanlığı, hatta gezegeni giderek bir felakete doğru götürmekte olduğu hepimiz tarafından görülmektedir. Bunun etkilerini yavaş yavaş biz de ensemblede hissedeceğiz, her ne kadar bugün pek yakından hissetmesekte.

Peki bu gelişmeler karşısında Müslümanlığımızın anlamı nedir? Bir kelime ile bunu ifade etmek gerekirse, Müslümanlık tarihte, dış dünyada, çevremizde olan bitenleri pasif bir şekilde seyretmek değildir. Müslümanlık, daha doğrusu bütün dinler yeryüzündeki bütün kötülükler karşısında, şer güçlerin yeryüzünde yol açtığı menfi gelişmeler karşısında hayrın, iyiliğin, adaletin, eşitliğin, kardeşliğin, dürüstlüğün,

bütün insani, ahlaki değerlerin yeryüzünde egemen olmasını irade eden ilahi iradenin yeryüzüne yönelik bir projesidir. Dolayısıyla dinler, özellikle de İslam yeryüzündeki olumsuz gelişmeleri değiştirmek için yeryüzüne gönderilmiştir. Allah tarafından peygamberler aracılığıyla. Bir din, bir ideoloji, bir felsefe eğer dış dünyadaki gelişmeler karşısında sadece pasif bir nesneyse, sadece seyrediyorsa, sadece mırıldanıyorsa ve statükoyu değiştirmek için hiçbir adım atmıyorsa o din gerçek bir din değildir, o din Şeriatî'nin tabiri ile "karşı din"dir, Allah'ın indirdiği dine karşı mevcut egemenleri, küresel egemenlerin statükolarını payandalamak için, onların saltanatlarını sürdürmek için uydurulmuş olan, sömürü düzenini, zulüm düzenini, savaş düzenini, işgal düzenini, nükleer tehdit düzenini, küresel hegemonya düzenini payandalayan bir dindir. Bugün İslam'a düşen en büyük görev bu yeryüzündeki küreselleşme eğilimi gösteren, bazen küresel kapitalizm, bazen neo liberalizm, bazen globalizasyon, bazen küreselleşme adı altında tabii bir şeymiş gibi bizlere de sunmaya çalışılan ve maalesef İslam dünyasının yönetici kadroları tarafından da kendi toplumlarına dayatılan bir sö-

Bu model ülkemizde bile bugün artık İslami kesimler tarafından benimsenmekte, yüceltilmekte, kutsanmakta hepimiz birer tüketim aktörü, sadece tüketen bir tüketim robotu haline getirilmek istenmektedir. Açılmak istenen tırnak içinde "İslami kanallar" da bile bütün hedef insanlara daha fazla tükettirmek. Daha dün, bankacılık, sigorta caiz mi diyen, gusulsüz dış kaplatılmaz diye ortalığı ayağa kaldıranlar, bugün bütün faizli işlemlere gırtlığına kadar batmış, diğer bankalardan farksız bir duruma gelmiş durumdadırlar.

züm ona gelişme ve büyüme modeline, modernleşme modeline karşı mücadele bayrağını açmaktır. Aslında bu model insanlığı felakete götüren çılgınca bir model. Bu model ülkemizde bile bugün artık İslami kesimler tarafından benimsenmekte, yüceltilmekte, kutsanmakta hepimiz birer tüketim aktörü, sadece tüketen bir tüketim robotu haline getirilmek istenmektedir. Açılmak istenen tırnak içinde "İslami ka-

nallar" da bile bütün hedef insanlara daha fazla tüketirmek. Daha dün, bankacılık, sigorta caiz mi diyen, gusulsüz dış kaplatılmaz diye ortalığı ayağa kaldıranlar, bugün bütün faizli işlemlere gırtlığına kadar batmış, diğer bankalardan farksız bir duruma gelmiş durumdadırlar. Çoğu belli cemaat-tarikat yapılarına dayanan birtakım medyada her türlü bankanın, sigorta şirketlerinin, yıllar önce İslam'a aykırı diye kazan kaldırdıkları pek çok şeyin bol bol reklamlarını yaptığını görüyoruz. Aynı şekilde dindar kitleleri de habire tüketmeye, eldekinin atıp yenisini satın almayla, daha fazla tüketmeye yönlendirdiğini ve bütün bunları hepimizin, çocuklarımızın gözleri önünde, evlerimize giren adeta birer beşinci kol mesabesindeki televizyon kanallarıyla yaptıklarını açıkça görüyoruz. Sözüm ona bu İslami(!) kanalların sürekli olarak çocuklarımızın beynini bunlarla bombardıman ettiğini, hepimizin birer gösterişçi tüketici, birer israf ekonomisinin parçaları haline getirilmek istendiğini ve gönüllü olarak kapitalizme eklenilen bir tür "abdestli kapitalistler" sınıfı yaratılmak istendiğini görmekteyiz. Özellikle iş ve sermaye çevrelerinde tamamen kapitalist zihniyetle çalışan, işçilerin hakkını yiyen, hatta işçilere sigorta primi vermemek için 11 ay çalıştırıp 11. ayda işten çıkaran, daha düşük ücretle onunla anlaşma yapmak için işten çıkarıp tekrar düşük ücretle anlaşma yapan, sözüm ona İslami bir sermayenin türediği kendi toplumumuzda bile artık kapitalizmin kuralları tam anlamıyla bizleri bir yok oluşa, bir felakete, bir kaosa doğru götürmektedir. Türkiye, aralarına İslami(!) kesimden abdestli kapitalistlerin de katıldığı bir mutlu azınlığın giderek daha zengin olduğu ve işsizliğin aşağı yukarı yüzde 10'lara yaklaştığı, fakirlik sınırında yaşayanların ise yirmi-yirmi beş milyona yaklaştığı, bir yanda aşırı zenginliğin bir yanda aşırı fakirliğin yaygınlaştığı, ahlaki değerlerin dejenerasyona uğradığı, adalet kavramının kalmadığı, "fütüvvet" değerlerinin, "ahilik" değerlerinin tamamen bir tarafa itildiği, tamamen küresel kapitalizm değerlerinin İslam adı altında, demokrasi adı altında, liberalizm adı altında piyasaya sürülmeye, yaygınlaştırılmaya çalışıldığı bir süreçle karşı karşıyayız. Bu Türkiye'de böyle olduğu gibi Mısır'da da böyle, diğer İslam ülkelerinde de böyle, Suudi Arabistan'da böyle.

Öte yandan petrol zengini ülkelerin zenginlerinin, prenslerinin, emirlerinin şahsi servetleri, ülkelerinin

servetleri Amerika, İsrail, İngiltere, Fransız, İtalyan bankalarını zengin etmekte, bundan güç alan ülkeler Bosna-Hersek'te, Filistin'de, Irak'ta, Afganistan'da, Lübnan'da, Yemen'de, Somali'de Müslümanları katletmekte, buna mukabil bizim ülkemizde de Müslüman olduğunu söyleyen, daha doğrusu İslami değerlere sahip olduğunu söyleyen politikacılarımız Müslüman ülkelere yönelik bu katliamı sadece seyretmekte. Eldeki bilgilere göre Iraktaki Müslümanların, Filistin'deki Müslümanların katliamı için İncirlik üssü kullanılmaktadır. Sadece İncirlik üssü değil bilmediğimiz 20'ye yakın üs Irak'taki işgal için kullanılmaktadır. İskenderun'dan sürekli askeri lojistik madde sevk edilmektedir. Yine söylendiğine göre Filistin'deki Müslüman kardeşlerimizi katleden İsraili pilotlar Konya'daki hava üssünde eğitilmektedir. Bunun dışında daha bir çok bilmediğimiz gizli işbirlikleri ve anlaşmalar yapılmakta, ama İslam'ın ve Müslümanlar'ın aleyhine olarak ne gibi pazarlıklar, anlaşmalar yapıldığını ve yapılmakta olduğunu vatandaşım bilmemektedir. Şeffaflık denmektedir, ama ortada şeffaflıktan eser yoktur, bu konularda şeffaflık tamamen ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla pek çok İslam ülkeleri devlet ve hükümetleri, yöneticileri de kendi İslami varoluşuna yani "Ümmetin varoluşu"na karşı bu güçlerle isteyerek ve istemeyerek bir işbirliği içine girmiştir. İşte bu noktada Müslümanlığımızın ne anlama geldiğini sorgulamakla mükellefiz. Bu noktada bazı anahtar kavramları Müslümanlığımızın merkezine yerleştirerek Müslümanlığımızı yeniden inşa etmek yeni bir Müslümanlık tasavvuru geliştirmek zorundayız. Bu kavramların birincisi "Adalet" kavramıdır, yeryüzünde sosyal, ekonomik, kültürel, her alanda mutlak adaletin temin edilmesi İslam'ın en temel hedefi, Müslümanların da en başta gelen bir görevidir. Estaižu billah: İnnallahe ye'muru bi'l-adli ve'l-ihsâni (Allah adaleti ve iyilikte bulunmayı.....emreder)...bu her Cuma hatiplerin okuduğu bir ayettir. Adalet; ekonomik adalet, siyasi adalet, hukuki adalet, kültürel adalet her alanda adalet, adalet yoksa İslam yoktur, adalet yoksa din yoktur, adalet yoksa ortada Allah'a gerçek bir iman da yoktur; çünkü Allah'ın kendisi adildir. Bir din ki adaletin değil de zulmün egemen olmasına hizmet ediyor ve zulüm düzenlerine payandalık yapıyorsa o din gerçek bir din de değildir. Bir Allah tasavvuru ki yeryüzündeki zulmün ortadan kaldırılmasına yaramıyorsa o Allah

tasavvuru sahte bir ilah tasavvuru demektir. Gerçek Allah tasavvurunun, yeryüzünde adaleti egemen kılmaya yol açan bir Allah tasavvuru olması lazım. İslam'ın en önemli vasfı adalettir. Allah'ın sıfatlarının da en önemlisi "adalet"tir. İslam'ın temel kategorisi adalettir ve yeryüzünde İslam demek, tıpkı peygamberimizin ilk kurduğu düzene benzer bir sistem, yani sosyo-ekonomik adalet üzerine kurulu bir sistem demektir. Bazılarının ifadesiyle İslam, İslami proje demek, sadece Türkiye'de değil yeryüzünde sosyo ekonomik adalete dayalı bir model kurmaktır. İslam

Dolayısıyla pek çok İslam ülkeleri devlet ve hükümetleri, yöneticileri de kendi İslami varoluşuna yani "Ümmetin varoluşu"na karşı bu güçlerle isteyerek ve istemeyerek bir işbirliği içine girmiştir. İşte bu noktada Müslümanlığımızın ne anlama geldiğini sorgulamakla mükellefiz.

lam'ın temel hedefi budur. Hz. Musa'nın da amacı buydu. İsa'nın da buydu, Yusuf'un da buydu, İbrahim'inde buydu bütün peygamberlerin de. Marks'ın amacı da buydu Buda'nın da buydu, yeryüzünde ahlaki ve insani değerleri sunmak isteyenlerin hepsinin amacı adaletti. Adalet bizim yeryüzünde vazgeçemeyeceğimiz en önemli prensip. Ama adaletten bahsetmek yetmez, adalet için mücadele etmek, gerektiğinde savaşmak gerekir. Amerika'nın neo liberalizminin, kapitalizmin, sömürünün, emperyalizmin kaynağı, egoizmdir. Sürekli ben kazanayım hep ben, hep ben. "Rabbena hep bana" diyen ve bu yüzden de dünya nüfusunun yirmi yedi de birine sahip olduğu halde bütün insanlığın ortak malı olan petrolün dörtte birini utanmadan tüketen, bu saltanatını sürdürmek için Iraktaki Müslümanları katleden, Afganistan'ı yıkan, Bosna Hersek'te, Filistin'de her yerde, daha önce 20 sene önce Orta Doğu'da yıkımı gerçekleştiren bu güçlere karşı dur demek gerekir. Bunların dünya anlayışlarına, felsefelerine hayır demek gerekir. Bugün Müslümanlığın temel prensibi bunlara karşı hayır diyebilmektir. Bunu yapıyorsa Müslümanlığın bir anlamı vardır bunu yapmıyorsa Müslümanlığın bir anlamı yoktur. Sadece adalet yetmez. Biz, bizden daha kötü durumda olanlara, kardeşlerimize el uzatmakla mükellefiz. Hatta İslam'da, kişi kendi için istediğini kardeşi için istemedikçe Müs-

luman olmaz. Ama bir adım daha ilerisi var: Müslüman kendi muhtaç olduğu halde başkasına verebilendir: “Ve yu’sirüne ala enfusihim velev kane bihim hasâsa...”. İşte bu değerlerin mücadelesini vermektir bugün İslam. Müslümanlar kendileri muhtaç olsalar da kardeşlerini kendi nefislerine tercih edenlerdir, onlara aldırmadan gününü gün edenler değil. Bu felsefenin bugün bütün yeryüzünde egemen olması gerekir. Bakın kapitalizmin küresel kapitalizmindeki tüketim anlayışının, israf anlayışının sürekli almak sürekli tüketmek, sürekli sahip olmak, kazanmak yerine “vermek” felsefesi. Bugün artık bu felsefe İslam

Yeryüzünde 1,5 milyarlık İslam dünyasında bizi yönetenleri sayısal olarak toplasak cumhurbaşkanları, reisi cumhurlar, başbakanlar, devlet bakanları, bakanlar, genel kurmay başkanları, milletvekilleri, bürokratlar sayısal olarak toplasak %1 i bulmaz. Bu %1 Batının çıkarları doğrultusunda %99 un geleceğine hükmetmektedir.

dünyasında bile nerdeyse unutulmaya yüz tutmuş durumdadır...(ve îtâi zi’l-kurbâ...) en yakınında olandan başlayacaksın, sonra akrabana, kardeşine, komşuna, mahallene o bitti Iraktaki kardeşine, o bitti, Latin Amerika’da, o da bitti Afrika’daki kardeşine vermek. Türkiye’ye % 99 u Müslüman deniyor- ki bunun bir şehir efsanesi olup olmadığını da artık tartışmak lazım- ama aslına bakılırsa % 99 gerçek anlamda müslüman falan değil. 70 milyon ekmek yapılıyor her gün Türkiye’de 7 milyon ekmek çöpe gidiyor % 10 dur ekmek israfı Türkiye’de. Her gün israf edilen ekmeği Afrika’ya göndersek orada bir tek insan ölmez. Artık bunlara yönelmemiz lazım.

Özetle şunu söylemek istiyorum: Yeryüzünde 1,5 milyarlık İslam dünyasında bizi yönetenleri sayısal olarak toplasak cumhurbaşkanları, reisi cumhurlar, başbakanlar, devlet bakanları, bakanlar, genel kurmay başkanları, milletvekilleri, bürokratlar sayısal olarak toplasak %1 i bulmaz. Bu %1 Batının çıkarları doğrultusunda %99 un geleceğine hükmetmektedir. Artık biz, %99 olarak kendi geleceğimize el koymak ve bizi yönetenlere bizi nasıl yöneteceğini söylemek durumundayız.

Bu da İslamın bir başka prensibi olan “el-emru bi’l-ma’rûf ve’n-nehyu ani’l-munker” prensibinin gereğidir. Bugün adaletten sonra merkeze koymamız gereken ikinci temel kavram budur. Yeryüzündeki ve tüm yerlerdeki, çevremizdeki kötülükleri engellemek için bir şeyler yapabiliyorsak, elimizle dilimizle kalbimizle, cep telefonumuzla, faks çekerek telgraf çekerek, protesto gösterisi yaparak, bizatihi giderek bu tepkileri dile getirerek, valisine, kaymakamına, yöneticisine, askerine siviline, yaptığı yanlışlar karşısında karşı dikilerek onları doğru yapmaya yönlendirerek, gerekirse kanuni meşru bütün hakları sonuna kadar kullanarak, sivil toplum anlayışından da yararlanarak, demokrasi, şeffaflık bütün bunlardan yararlanarak bu değerlerimizin hayata geçirilmesi için mücadele etmek Müslümanlığımızın temellerindedir. Kur’anda namazla ilgili olarak (inne’s-salate tenhâ ani’l-fahşâi ve’l-munker.....namaz insanı kötülüklerden munker den alıkoyar) buyrulur. Bunun anlamı şudur:Eğer bizim namazlarımız bütün bu çevremizde, bölgemizde, ülkemizde ve yerküremizdeki bütün bu olumsuz, menfi, kötü gelişmelerle mücadele için ilham kaynağı olmuyorsa, kıldığımız namazlar bizi buraya yönlendirmiyorsa, kıldığımız namazların da hiçbir anlamı yoktur. Dolayısıyla sözümü şöyle bağlamak istiyorum: Gelinen bu noktada İslam eşittir insanlığın geleceğidir. “İslam ve İnsanlığın Geleceği” Roger Garaudy’nin bir kitabının başlığı budur. Evet İslam ve insanlığın geleceği. İki tür İslam vardır; bir etiket olarak özel anlamda İslam vardır. Bizim Müslümanlık dediğimiz de bu özel anlamdaki İslam. Bir de genel anlamda İslam vardır. Eğer bu gün Latin Amerika’daki direniş hareketi içindekiler adalet için savaşıyorlarsa İslam için savaşıyorlar demektir. Ancak onların İslam’ı genel anlamda bir İslam’dır. Bugün artık yeryüzünde, ülkemizde, Müslüman’ı, Hıristiyan’ı, sağcısı, solcusu, sünnesi, şiisi hiçbir ayırım yapmadan ahlak ve vicdan sahibi olmak kaydıyla, dinlisi dinsizi, ortaklaşa ve el ele, omuz omuza vererek, adalet, eşitlik, iyiliğin egemen kılınması kötülükle mücadele etmek durumundayız.

Bu uğurda sergilenecek toplam çabaların adı olan “Cihat” mefhumunu merkeze alan bir Müslümanlık anlayışına muhtacız. Mazlumun hakkını almaya, yeryüzünde adaleti gerçekleştirmeye ve bu Batının insanlığı ve gezegeni yok etmeye götüren, binlerce nükleer silahın bulunduğu ve küresel ısınmaya yol

açan, insanlığa karşı büyüme modeline alternatif, daha insani, daha İslami bir büyüme modeli geliştirmek için bir çaba içine girmeye İslam bizi bugün davet etmektedir. Bugün için bunlar bizim için şu anda lüks gibi görünebilir ama biz bugün yakın tehdit içinde değilsek de bizim çocuklarımız -Cem hocamın dediği gibi- yakın bir tehditle karşı karşıya kalabileceklerdir. Bunu görmek için çok zeki olmaya gerek yok, en azından kendimizin değilse bile çocuklarımızın geleceğini garanti altına almak için bölgemizin geleceğini garanti altına almak için, ama Allah'ın Müslümanlar olarak bizlere yüklediği bu görevi yerine getirmek, yani tarihte şer güçleri sadece seyreden değil onların yaptıkları kötülüğe engel olmak için mücadele içine giren bir Müslümanlığı inşa etmek için herkes harekete geçmekle mükelleftir. Bu toplantı eğer böyle bir öz eleştiri ve sorgulamaya vesile olursa, hem ülkemizin hem de bütün insanlığın geleceği bakımından ümit ışığı olabilecek önemli bir gelişme için bir tohum atma anlamına gelecektir. Cenab-ı Haktan niyazımız bu tohumun yeşerdiğini ve gerçekten çevremizde ve dünyamızda olan bitenlere seyirci kalmayan aktif bir biçimde bunlarla mücadele eden şuurlu Müslümanlar, şuurlu Hristiyanlar, şuurlu solcular, şuurlu sağcılar, şuurlu Sünniler, şuurlu Şiiler, şuurlu Süryaniler, şuurlu Kıptiler, kısacası yeryüzünde adalet, ahlak ve fazilet eksenini etrafında mücadele eden her ideolojiden her dinden her düşünceden insanların müştereken dayanışma içine girdiği yeni bir dönem için başlangıç olur. Bu toplantının böyle hayırlı bir gelişmeye vesile olmasını temenni ederiz.

Sorular ve Cevaplar

Kafalar karışık olabilir. Aslında kafaların karışık olması da iyidir. Su bulanmadan durulmaz. Kafanın karışması o insanın düşündüğünü, sıkıntısı olduğunu, ızdırabı olduğunu gösterir. O bakımdan bundan korkmamak gerekir. Benim daha önce anlattıklarım ek olarak söylemek istediğim şeylerden birisi de şu: Şimdi biz Müslümanlığımızı hocalarımızdan öğrendiğimiz bilgilerden, ilmihal kitaplarında, namaz hocalarında, 54 farzla 32 farzla öğrendik. Sadece bir misal vereyim Ömer Nasuhi Bilmen ilmihalinde 600 sayfalık kitabın 250 sayfası namazla ilgilidir. Bu kitapta Cihad'a, emr-i bil ma'ruf'a kaç sayfa ayrıldığına bir bakın. Ve bu kitapta yazılanların büyük çoğunluğu Arapça fıkıh kitaplarından, Arapça bilen bu

işin uzmanı olan din adamlarına yönelik son derece teferruatlı bilgiler, bir çoğu da miadını doldurmuş bilgilerdir. Şimdi rahmetli onları Arapça eski fıkıh kitaplarından derlemişti. Cem hocam nasıl ekonomide yaşanabilir ve sürdürülebilir bir ekonomi modeli dedi, ben de ona benzer şekilde diyorum ki, 21. yy da yaşanabilir, sürdürülebilir bir insanlık ve Müslümanlık modeli geliştirmemiz lazım, Müslümanlığı yeniden inşa etmemiz lazım. Bunun ilanını Muhammed İktal ta 20. yy'ın başında yapmıştır. Muhammed İktal'in kitabının adı "İslam'da Dini Düşünce-

Ne yazık ki biz okuyan bir toplum olmadığımız için, kitapla aramız iyi olmadığı için, romanla aramız iyi olmadığı için İslam dünyasının dertlerini çözmek için fikir üretkenlerin isimlerini dahi bilmiyoruz, onları tanımıyoruz.

nin Yeniden İnşası"dır. Biz artık malumu ilam ederek, asırlar öncesinde ulemamızın kendi çağının şartları ve ihtiyaçları doğrultusunda yapmış olduğu yorumları ve İslam'a bakış açılarını bugün sadece tekrarlayarak onları bugüne uyarlamamaksızın, hiçbir değişikliğe tabi tutmaksızın ve güncellemeksizin sürdürmek sûretiyle İslam'ı 21. yüzyılda yaşanabilir, sürdürülebilir bir gelecek projesine çeviremeyiz. Dolayısıyla bu noktada en başta ilahiyatçılara, Müslüman düşünörlere, politikacılara, karar vericilere, iktisatçılara, eğitimcilere yani toplumun öncüsü niteliğinde olan entelektüellere büyük rol ve görev düşmektedir. Muhammed İktal'den bu yana, Cemaladdin Afgani'den bu yana yüzyıldır İslam dünyasının Mağrib'den Endonezya'ya, Orta Asya'dan Yemen'e kadar çağdaş İslam düşünörleri bu proje için fikir imal etmektedirler. Ne yazık ki biz okuyan bir toplum olmadığımız için, kitapla aramız iyi olmadığı için, romanla aramız iyi olmadığı için İslam dünyasının dertlerini çözmek için fikir üretkenlerin isimlerini dahi bilmiyoruz, onları tanımıyoruz. Dolayısıyla ilk yapmamız gereken işlerden bir tanesi, biz yapamıyorsak bile çocuklarımızın mutlaka okuma alışkanlığını kazanarak İslam konusunda sıkı bir biçimde bir bilgilenme sürecine girmek durumunda olduklarını idrak etmektir. Şu anda piyasada İslam

konusunda inanılmaz bir bilgi kirlenmesi olduğunu, özellikle televizyonlarda İslami programlar adı altında tamamen hurafecilik ve bu “karşı din” dediğim Müslümanların geleceğini değil mevcut küresel egemenlerin ekmeğine yağ süren bir yaklaşımı İslam diye Müslümanlara yutturmaya çalışan, pompalayan bir yaklaşımın egemen olduğunu, bunlara karşı bilinçlenmek için çok iyi bir okuyucu olarak, bir ilahiyat profesörü kadar kendimizi bilgilendirmenin mümkün olduğunu, bunu yapacak elimizde yeterli doküman olduğunu bilmenizi isterim. Türkiye bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olanların ülkesi. Siyaset, tababet ve diyanet önüne gelenin konuştuğu üç alan. Tekrar söylüyorum siyaset, tababet ve diyanet bilen bilmeyen herkesin konuştuğu üç alan. Artık siyaseti de, tababeti de, diyaneti de bu işi gerçekten bilen insanların konuştuğu ve bilmeyen insanların da en azından haddini bildiği bir saygıdeğer konuma getirmemiz lazım. Bunun için de din konusunda ulu orta

Biz devletin başındakiler dahil, herkesin yaptıklarına bakmalıyız, şimdiye kadar söylediği söze baktık, istediği kadar İslamcı geçinsin, tarikatçı geçinsin, cemaatçı geçinsin, şeriatçı geçinsin, ne geçinirse geçinsin attığı adımlar İslam’ın, Müslümanlığın lehine mi aleyhine mi, zengin mi lehine yoksa fakirin mi?

konuşanlara karşı sorgulayıcı olmalı, ister televizyonda ister kürsüde olsun, dine dair kafamızı karıştıran bir şey duyduğumuzda “hocam sen bunu söylüyorsun ama bunun Kur’an’daki karşılığı ne, Hz. Peygamberin hayatında karşılığı ne?” diyebilmeliyiz.. Sorgulayıcı, eleştirel bir Müslümanlık anlayışı ve yaklaşımı da sergilememiz gerekir. İşin daha başındayız, işimiz zor Cenab-ı Hak yar ve yardımcımız olsun.

Mütevazı yaşayan bir tek siyasi lider var mı?

Tabii ki mütevazılık önemli ama asıl önemli olan “ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz, görünür rütbeyi akli kişinin eserinde” vecizesi. Şimdi ben onu müslümanca şöyle de çeviriyorum: “ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz, görünür rütbeyi iman mümininin amelinde”. Biz devletin başındakiler dahil, herkesin yap-

tıklarına bakmalıyız, şimdiye kadar söylediği söze baktık, istediği kadar İslamcı geçinsin, tarikatçı geçinsin, cemaatçı geçinsin, şeriatçı geçinsin, ne geçinirse geçinsin attığı adımlar İslam’ın, Müslümanlığın lehine mi aleyhine mi, zengin mi lehine yoksa fakirin mi? Adaletten yana mı, haksızlığın mı, buna bakalım buna göre biz yargılayalım kendi liderlerimizi.

Bir tv programında bir toplantıda bahsettiniz mezhepler arası diyalog diye.

Kısaca hemen onu da söyleyeyim geçtiğimiz hafta mezhepler arasında yaklaşmayı sağlayacak uluslar arası 21.si yapılan bir toplantıya katılmışım Tahran’da, ama maalesef Türkiye’den 2-3 kişi ancak vardı. Bu durumun vahameti şudur: Türkiye’de Arapça bilen, Farsça bilen, Türkiye’yi anlatacak, temsil edecek eleman yok maalesef. Gençlerimizi, çocuklarımızı buna yönlendirmemiz lazım. Devletin, hükümetten, bürokrasiden, bizi yönetenlerden bir şey beklemekle yetinecek olursak, sadece ve sadece yeryüzünde egemenlerin yaptıkları zulmü seyretmek zorunda kalacak olursak dünyayı değiştiremeyiz. Kendi geleceğimizi kurmak için kendi uzmanlarımızı bizi temsil edecek gerçek temsilcilerimizi biz yetiştireceğiz. Bunun da yolu sivillikten geçiyor.

Faizsiz ekonomiyle ilgili Cem hocam bazı şeyler söyledi. Ben de şunu söyleyeyim: Faizsiz banka denen sistem yine de diğerlerine göre, sahipleri Müslüman olduğu için, Müslümanlara kredi verdiği için, İslami bazı projeleri desteklediği için ehven-i şer kabul edilebilir, ama krediyi kredi olarak aldığımızda baktığımız zaman normal faizli bankalarla hiçbir farkı yok, adı değişmiş, kar payı olmuş sadece, onun için bu gerçeği itiraf edelim. Evet bunlar tam olarak faizli sistem değil belki, çünkü faiz sistemi sömürüdür. Türkiye bugün eğer Amerika’nın, emperyalizmin boyunduruğu altında inliyorsa bunun başlıca sebebi, IMF politikalarına bağımlı olmasıdır, özgür olmamasıdır. Bizim vergilerimiz, bütçemizin büyük çoğunluğu IMF’ye gidiyor. IMF Amerika ve diğer kapitalist toplumlar bizden aldığı paralarla geçiniyorlar, bakın mesela Batıda yüzde beş faizle kredi alıp borçlanıyorlar, sonra da gelip Türkiye’nin parasıyla bizim üzerimizden Batılı sermaye çevreleri banka ve borsa üzerinden, bizim cebimizden %20-25-30 kar ederek krallar gibi yaşıyorlar. Esas uluslar

arası ekonomi bakımından faiz tam sömürüdür. Bugün de Müslümanların en önemli görevlerinden biri faizli sisteme karşı çıkmaktır. Yeşil kuşak projesi altında burada bizim anlatmaya çalıştığımız düzene İslam dünyasını entegre etmek için uydurulmuş bir bahanedir. Nitekim Rusya'nın demir perde ülkelerinin yıkılmasından sonra öteki olarak belirlenen bizzat İslam'ın kendisi olmuştur. İşte bu İslam'ın bugün içinin boşaltılması öncelikle emperyalist Amerika, İngiltere, İsrail üçlüsünün çıkarlarına, daha sonra bütün küresel hegemonların çıkarlarına hayır demeyecek, içi boşaltılmış, içi kurtlar tarafından yenmiş, kütük gibi bir hale getirilmesinin adı bugünün yeşil kuşağı olan ılımlı İslam projesidir. Etliye sütlüye dokunmayan, cihat, adalet, el-emru bi'l-maruf kavramlarının yer almadığı, sadece kardeşlik, hoşgörü, diyalog kelimelerinin tekrarlanmakla yetinildiği, Hıristiyanlarla diyalog yapalım, haçlı zihniyetinin temsilcisi olan Katolik kilisesiyle diyalog, hoşgörü yapalım diyen bir anlayıştır. Dalai Lama bile diyor ki Müslümanlara; size kutsal kitabınız Kur'an'a sarılmayı tavsiye ederim. Elbette ki sizi öldürmeye gelen birine kalkıp ta "gel ben sana toleransla, hoşgörülle yaklaşacağım" demek aptallıktan başka bir şey değildir. Bunu Müslüman olmayan Dalai Lama söylüyor. Ama bizim bazı gafil Müslümanların hala kafası basmıyor. Biz asırlardan beri Yahudilerle değil Hıristiyanlarla çarpıştık. Haçlı seferlerini unutmayın, Yahudilerle ilk defa Filistin meselesinde kapıştık. Ondan önce hiç kapışmadık. Ama on asırdan fazladır haçlı seferleriyle Hıristiyanlarla kapıştığımızı unutmayın. Hafızayı beşer nisyan ile maluldur. Bu oyunlara gelmeyelim.

Yeni Müslümanlık, yeni İslam tasavvuru olmaz. Kur'an'ı Kerim geldi, sünnette..

Evet doğru. Sünnet direniştir. Bunu demek istiyorum ben. Ama bu sloganla olmuyor, bunun müşahhas adımlarını atacaksın. Ülkemizde ve bütün dünyadaki Müslümanlarla iş birliği yapacaksın. Sadece suratlarına tükürseydik dahi 1,5 milyar İslam dünyası olarak, bugün İsrail orada yaşayamazdı. Bugün Avrupa Birliği bir ümmet projesidir. Amerika bir ümmet projesidir. Senin ümmetin hazır ama bu başımızda bizi yönetenlerin, Batı'nın çıkarlarını temsil eden bu yöneticilerimiz yüzünden Müslümanlar bir araya gelemiyor. Batı'nın egemenliği altında inim inim iniyor. Şimdi bunu sadece İslam, Kur'an, Sünnet deyip çözemeyiz. Kendi tanklarımızı kendi eko-

nomik kurumlarımızı, sivil toplum örgütlerimizi yeniden kurumsallaştırmamız lazım. Hz. Peygamberin ve ashabının kendi çağlarının imkanlarıyla yaptığını biz 21 yüzyılda modernleşmeyle yapmamız lazım. Yoksa hem fikirim, kabul etmekle olmuyor. Bunun adımlarını atmamız lazım, fikir üretmemiz lazım, tabi ki kaynağımızın Kur'an ve sünnet olduğundan hiçbir şüphemiz yok. Önemli olan da zaten Kur'an ve sünnetten ilhamımızı alarak 21. yüzyılda, yaşanabilir, sürdürülebilir bir Müslümanlık tasavvuru inşa

Haçlı seferlerini unutmayın, Yahudilerle ilk defa Filistin meselesinde kapıştık. Ondan önce hiç kapışmadık. Ama on asırdan fazladır haçlı seferleriyle Hıristiyanlarla kapıştığımızı unutmayın. Hafızayı beşer nisyan ile maluldur. Bu oyunlara gelmeyelim.

etmek. Yine söylüyorum çocuklarımız Hollywood'un filmlerini her gün televizyonda seyrederken Kur'an Sünnet diyerek buna karşı koyamazsınız. Siz Hollywood'a alternatif bulmadıkça istediğiniz kadar Kur'an Sünnet deyin bununla sadece boş laf etmiş olursunuz. Onun için alternatif üretmeniz lazım.

El-Emru bi'l-maruf ve'n- nehyu ani'l-munker'in tam anlamı?

Yeryüzünde her türlü kötülüğü nehyetmek, mücadele etmek her türlü iyiliği de yeryüzünde yaymak, egemen kılmak, bunun için de mücadele etmek. Bunun içine gelir dağılımındaki adaleti sağlamaktan, sosyo-ekonomik adaletten aklınıza gelebilecek çevre meselelerinden, her türlü ahlaksızlığa, hırsızlığa, hortumculuğa karşı mücadele etmekten, uyuşturucuyla mücadeleye varıncaya kadar her şey girer. Bunun için elinize Kur'an-ı Kerim'i alacaksınız, Cenab-ı Hak bir takım şeyleri ne yapmamızı istiyor, neleri bize yasaklıyor bakacaksınız, liste çıkartacaksınız. Herkes eline kendi listesini alacak, bakacak Allah bana Kur'an-ı Kerim'de neleri yapmamı emrediyor, neleri yasaklıyor, bunların listesini çıkartacak, hayatını buna göre tanzim edip, yolunu buna göre çizecek. Ama en büyük zulüm insan hayatına kastetmektir. Amerika'nın yaptığı toplu katliamlardır. Filistin'deki, Bosna'daki, Afrika'daki açlıktır. İnsan hayatından daha değerli bir şey yoktur. İnsan hayatına yönelik her türlü zulüm ve katliama karşı durulmasıdır. Bu çok geniş bir bahis.

Yine diyalog, papalık ve diyalog meselesine gelirsek, papalık bir çok kanlı darbelere eli bulaşmış eli kanlı bir teşkilattır. Bu insanların diyalog diye herhangi bir davaları yoktur. Bunlar tıpkı nasıl Iraklılar, Afganlılar, Filistinliler İsraililerle bir olmuyorsa Katolikler de aynı tepeden bakan yaklaşımla, lütfen Müslümanlarla görüşmeyi kabul etmişlerdir. Bu çerçevede ilk olarak Müslümanlık masası Vatikan'da kurulmuştur. Diyalog projesi de Müslümanların değil Vatikan'ın resmi projesidir. Buna mukabil biz Müslümanlar Hz. Peygamber Medine'ye geldiğinden beri diyalog halindeyiz. Medine'deki Yahudi ve Hıristiyanlarla. Bakın Endülüs'te bir tek Müslüman bulamazsınız. Ama Mısır'da 7 milyon Kıptî yaşıyor, Lübnan'da Hıristiyanlar yaşıyor, Türkiye'de Süryaniler her yerde yaşıyor. Biz 14 asırdır diyalog halinde yaşadığımız Hıristiyanlarla, ki Mağrib'te Yahudiler var, İran'da Yahudiler var, hala var. Ama Endülüs'te bir tek Müslüman bulamazsınız, bu katliamı yapanlarla hangi diyalogu yapacaksınız, bunu unutamazsınız. Siyonizm'den bahsedeceğim, terörden bahsedeceğim. Bu konuda tamamen aynı düşünüyoruz. Yahudiler ve Hıristiyanlar şu anda yeryüzünü ateşe vermek peşinde birleşti, hedef daha da büyüdü. Dolayısıyla ben tarihi perspektifi asla unutmayıp "efendim Hıristiyanlar bizim dostumuz" gibi bir saflığa düşmemek gerektiği kanaatindeyim. Biz barıştan yana olan, Yahudi ve Hıristiyan, dinli dinsiz

Peki Amerika'da Kızılderilileri kim yok etti, Aztekler'i kim yok etti, Mayalar'ı kim yok etti, Afrika'daki köleleri Amerika'ya Avrupa'ya kim taşıdı?. Müslümanlar mı, Yahudiler mi? Hıristiyanlar mı? Tabii ki Hıristiyanlar.

herkesle beraberiz. Ama savaş yapıp da lafa gelince diyalog hoşgörü havariliğine soyunanlara sormak lazım: Peki Amerika'da Kızılderilileri kim yok etti, Aztekler'i kim yok etti, Mayalar'ı kim yok etti, Afrika'daki köleleri Amerika'ya Avrupa'ya kim taşıdı?. Müslümanlar mı, Yahudiler mi? Hıristiyanlar mı? Tabii ki Hıristiyanlar. Dolayısıyla tarihi unuttuktan, ama tekrar söylüyorum Yahudi Hıristiyan ayırt etmeden, biz adalet ve barıştan yana, eşitlikten yana, kardeşlikten yana, kim olursa olsun, biz onlarla iş birliği yaparız. Yoksa Hıristiyanları toptan mahkum etmek gibi bir çabamız olamaz.

Kapitalizm paylaşamamızın temel sebebi değil mi?

Evet Allah'ın yeryüzünde insanlara nimeti olan temel kaynaklarımızın adil bir şekilde paylaşılması gerekiyor. Onun için adalet yeryüzünde bugün en temel kavramdır. Evet İslam'da, İslam'ın en temel kavramı adalettir. İslam medeniyetinin merkezi kavramı adalettir.

Üretim kaynaklarının adil paylaşımının sosyalizmle ilgisi?

Şimdi bu konuya ayıracak yeterli vaktimiz yok ama sunu söyleyebiliriz. Bir takım etiketlere, damgalara aldanmayalım. Adaleti kim savunursa savunsun bugün eğer sol, sosyalist kesimler yeryüzünde adil, insani, yaşanabilir, eşitlikten yana bir gelişme ve kalkınmadan yanaysa benim onlarla sırt sırta, yan yana dayanışma için olmama bir engel yok. Latin Amerika'daki Marksizmle, Katolikliği sentezleyen papazların "Kurtuluş Teolojisi" hareketini onun için örnek verdim ben. Onlar da Katolik. Niçin Papa'yla, Vatikan'la diyalog yapıyoruz da Latin Amerika'daki Katoliklerle yapmıyoruz?. Buyurun. Niçin Dünya Ekonomik Forumu'na hükümet delege gönderiyor da, ezilen sömürülen 3. dünya ülkelerinin "Dünya Sosyal Forumu" na delege göndermiyor hükümet? Bu mu müslümanlık? Oraya delege gönderdiğin kadar en azından Dünya Sosyal Forumlarına da gönder milletvekillerinden. Göreyim o zaman ben senin Müslümanlığımı, adaletini. Partinin adına "adalet" kelimesini yerleştirmekle adaletçi olmuş olunmaz. Biz bu kavramları ortaya koyuyoruz arkadaşlar. Müslümanlığın temel kavramları adalet, eşitlik, insani bir paylaşım. Buna kim evet diyorsa Şii, Sünni, Müslüman, Hıristiyan fark etmez hepsiyle dayanışma içine girmek bizim için bir görevdir. Onun için bu mantıkla hareket etmek bugün artık problemler küreselleştiği için, problemler sadece sağcı, solcu, Hıristiyan ayırt etmeden geldiği için buna mukabil mücadeleniz de bu kadar geniş ve kapsamlı olmalı. Bunun için ben Hılfu'l-Fudül mantığı dedim. Hılfu'l-Fudül(Erdemliler ittifak ve dayanışması) yeryüzünde zulme uğrayan, haksızlığa uğrayan, adaleti talep eden herkese yardımcı olmak üzere, onların haklarını almak üzere bütün insanlığın bir araya gelmesidir. Bunu ben müslümanlık adına yapıyorum. Biri Latin Amerika'da Katolik Marksizm adına yapar, bir arkadaşım Protestanlık adına yapar, bir arkada-

şım başka bir din veya felsefî kanaat veya ideoloji adına yapar, ama önemli olan ortak değerlerde buluşarak insanlığı sahil-i selamete çıkarmanın mücadelesini vermektir. Bugün Müslümanlığın anlamı varsa benim anladığım budur.

Mehmet BEKAROĞLU

Orta Doğu'da yeni soğuk savaş konusuna girmeden önce iki cümleyle Doğu Konferansı'ndan ve Doğudan Dergisinden söz etmek istiyorum. Doğu Konferansı bir grup Türkiyeli aydın tarafından Irak işgali öncesinde savaşa karşı yükselen seslerden organize edilen bir platform. Türkiye'nin değişik yörelerinde yaşayan, farklı siyasi görüşleri, düşünceleri olan insanlar Irak'a yönelen tehdide karşı bir araya geldiler. Türkiyeli aydınlardan oluşan 50-60 kişilik gurup, bölgenin bir çok önemli merkezini ziyaret ettik. Şam'a, Kahire'ye, Erivan'a, Tahran'a, Beyrut'a, Amman'a giderek oralarındaki aydınlarla oturup bu bölgede neler oluyor, niçin bu bölge tehdit ve işgal altında, niçin insanlar ölüyor, niçin buna karşı bir direniş organize edilemiyor, bunun için ne yapmamız gerekiyor sorularına cevaplar aradık. Bu çerçevede yapılan çalışmalar sonrasında Doğu Konferansı Derneği kurulmuş, bu dernekde 1 yılı aşkın süredir Doğudan diye bir dergi çıkarıyor. Bu dergi şimdilik Türkçe olarak yayımlanıyor ama daha sonra bölge dilleriyle de yayınlanması planlanıyor. Bu derginin örnekleri var arkadaşlarımız sergiliyorlar. Bu organizasyon, Doğu Konferansı organizasyonu ve Doğudan Dergisi hiçbir kurumdan destek almadı. Avrupa Birliği fonları falan kabul etmiyor, hükümet fonlarını da kabul etmiyor. Kendi imkanlarımızla bu dergiyi çıkarıyoruz. Bu dergi yaşarsa beş sene sonra çok önemli şeyler olacağına inanıyorum. Bu derginin yazarları Türkiye'nin değişik illerindeki üniversitelerinde doktora ve master yapan öğrencilerdir. Siyaset bilimci, uluslar arası ilişkiler, sosyoloji, tarih, ilahiyat, felsefe öğrencileri. Bakın bütün dünya Orta Doğu'yu konuşuyor, İslam coğrafyasını konuşuyor. Amerika'da binlerle ifade edilen İslam araştırmacısı var, bölge araştırmacısı var. Ama Türkiye'de şu anda bir tane Arapça bilen siyaset bilimci ve uluslararası ilişkiler hocası yok. Her akşam televizyonlara çıkıp bu savaşı anlatıyorlar ama hiç biri bu bölgeyi kendi diliyle takip etmiyor. Tamamen batılı dillerde, batılı dergilerden, yayınlardan takip edi-

yorlar. Oradan gelen yayınlar da bütünüyle kendi ideolojisini taşıyor. Doğudan dergisinin amacı 5 sene sonra 10 sene sonra Arapça bilen, bölgeyi bilen, bölgeyle ilgilenmiş ve bu bölgeyle gönülden bağlı insanların yetiştirilmesidir. Sizin olacağınız abonelik bunu kolaylaştıracaktır. Desteklerinizi bekliyoruz.

Bugün Irak işgal altında. Sudan, Suriye, Lübnan tehdit altında, İran'a bugün yarın saldırılacakmış gibi bir hava var. Biliyorsunuz, Afganistan'daki işgal bütün acımasızlığı ile devam ediyor. Size Irak örneğinde bölgemizdeki soğuk savaşın ne anlama geldiğini anlatacak birkaç tane rakam vereceğim.

Bu panelde konumuz olan Orta Doğu'daki yeni soğuk savaş arkadaşlarımız çok genel terimlerle ifade ettiler, ben daha somut anlatmaya çalışacağım. Bakın bugün Irak işgal altında. Sudan, Suriye, Lübnan tehdit altında, İran'a bugün yarın saldırılacakmış gibi bir hava var. Biliyorsunuz, Afganistan'daki işgal bütün acımasızlığı ile devam ediyor. Size Irak örneğinde bölgemizdeki soğuk savaşın ne anlama geldiğini anlatacak birkaç tane rakam vereceğim. Biliyorsunuz, sağlıklı istatistikler tutulmuyor. Ama çoğu Batılı olan tarafsız araştırma kuruluşlarının bildirdiği tahminler var. Bu araştırma kuruluşlarının yaptıkları çalışmalara göre, 5 yıl devam eden Irak işgalinde bir milyon iki yüz bin insan öldü. Bu rakam sadece çatışmalar, bombardımanlar ve suikastlarda öldürülen insanları kapsıyor. Bir milyon iki yüz bin insan; Kırşehir'in nüfusu ne kadar arkadaşlar, doksan dokuz bin mi? Irak'ta beş yılda bir milyon iki yüz bin insan öldü, bunun iki katı insan yaralandı, sakat kaldı. 2,5 milyon insan Irak'ın içinde yer değiştirdi, göç etmek zorunda kaldı. İki milyon civarında insan da Irak'ı terk etmek zorunda kaldı. Bunlar Irak'ta yakın tarihte oldu, her şey gözümüzün önünde bizim tanıklığımızda cereyan etti. Irak'ta 1,2 milyon insanı öldüren bombaların % 90'ını İncirlik üssünden gitti. Türkiye Cumhuriyeti Devleti buna izin veriyor, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti buna izin verdi. Bu bombalar, millet vekillerimizin 1Mmart 2003'de işgale katılmayı reddetmiş olmasına rağmen İncirlik üssünden gitti. Hepiniz sorumlusunuz. Irak'ta bir

milyon insan öldü, ah vah falan demeye hakkınız yok. Bu olup bitenlerden Türkiye'deki Müslümanlar sorumludur, sizler, hepimiz sorumluyuz. Bu akşam burada konuştuk, ahlandık, vahlandık, iş bitti olmuyor. İnsanlar ölmeye devam ediyor, Irak'ta kardeşlerimizi öldüren bombalar bizim ülkemizden, İncirlik üssünden gidiyor. Evet, hepimiz sorumlusunuz.

Cem Hoca, küresel ölçekte açlıkla nasıl karşı karşıya bulunduğumuzu anlattı. Afrika'da açlıktan insanlar ölüyor, her tarafta var bundan. Niçin bütün bunlar, niye Irak'ta 1,2 milyon insan öldü. Niçin Afganistan'da insanlar ölüyor? Bilen var mı, Ahganistan'da kaç insan öldü? Bilmiyoruz; çünkü istatistikler tutulmuyor, Batı, Afganistan'da ölenleri zaten insan olarak kabul etmiyor. Onlara göre Afganistan'da acayip

Bütün bu ölümler, bütün bu soygunlar, spekülasyonlar, dünyada avantaj elde etmiş bir gurubun elde ettiği avantajı devam etsin diye yapılıyor. Onlar bir şekilde diğerlerinin haklarını gasbetmişler ve zenginleşmişler. Bugün bir Amerikalı yılda ortalama 50 bin dolar harcıyor. Kişi başına milli gelir öyle. 50 bin dolarlık bir yaşam standardı var. Ama Afrika'da, ama Türkiye'nin bir bölümünde, Hakkari'de insanlar 300 dolarla-500 dolarla yaşıyor.

entarılar ve burkalar içinde bir takım yaratıklar dolaşmıyor. Savaşın ilk aylarında ABD savunma Bakanlığı bir rapor yayınlamıştı, Irak'taki kayıplarla ilgili. Sıralamışlar; ABD ve Irak'ın kayıplarını, ABD'nin hanesinde yüz küsur asker diye bir ibare var ama Irak'ın hanesinde insan kaybından söz edilmiyor. Elbette bilmediklerinden değil, Iraklıları insandan kabul etmediklerinden.

Şimdi sorumuzu soralım; peki niçin bütün bunlar oluyor? Cem Hocanın anlattığı, Hayri Hocanın da değindi konu. Her şey bir imtiyazlı sınıfın imtiyazlarını sürdürebilmesi için. Yüzde 1, haydi diyelim Yüzde 3, en fazla yüzde 5. Evet, imtiyaz sahibi olmuş, bir şekilde diğerlerinin hakkını gasbederek imtiyaz elde etmiş, üstünlük elde etmiş, tuzu kuru bir gürhün oluşturmuş olduğu statükonun devam etmesi için bütün bunlar. Bütün bu ölümler, bütün bu soygunlar, spekülasyonlar, dünyada avantaj elde etmiş bir gurubun elde ettiği avantajı devam etsin di-

ye yapılıyor. Onlar bir şekilde diğerlerinin haklarını gasbetmişler ve zenginleşmişler. Bugün bir Amerikalı yılda ortalama 50 bin dolar harcıyor. Kişi başına milli gelir öyle. 50 bin dolarlık bir yaşam standardı var. Ama Afrika'da, ama Türkiye'nin bir bölümünde, Hakkari'de insanlar 300 dolarla-500 dolarla yaşıyor. Türkiye'de de birkaç milyon insan, en fazla 5 milyon insan batı standartlarında yaşıyor. İşte o 5 milyon insanın elde etmiş olduğu imtiyazı muhafaza etsinler için bütün bunlar.

Başbakan Erdoğan kişi başına düşen milli geliri 2200 dolardan 9000 dolara çıkardıklarını söylüyor. Haydi diyelim bu rakam biraz şişirmedir, ama kişi başına düşen milli gelirin arttığı açık, 7500 dolar olduğu kesin. Peki, size soruyorum: Milli gelir 2500 dolardan 7500 dolara çıktı da Kırşehir ne kadarını aldı. Eğer milli gelir iki misli artmışsa Kırşehir de nasibini almalı, çalışan sayısı, işçi sayısı artmalı değil miydi? Yaşam standartlarımız milli gelir artışına paralel üç misli artmalı değil miydi? Peki size soruyorum, arttı mı? Geçenlerde bir büyük iş adamı beş yıl içinde dört misli büyüdüklerini söyledi. Gerçekten büyüdüler, çünkü sistem böyle, sistem büyüklere göre ayarlanmış, sistem imtiyaz sahiplerine çalışıyor. Türkiye'de ve bütün dünyada her şey bu imtiyaz sahiplerinin, tuzu kuruların, toplumun Yüzde 1'inin elde ettikleri imtiyaz devam etsin için oluyor. Irak'ta insanlar bunun için ölüyor, Afganistan'da Filistin'de bu zulümler bunun için.

Soğuk savaş dönemini hatırlayın, biraz önce Hayri Hoca bahsetti, bizi Komünistler geliyor diye korkutuyorlardı. Bir korku düzeni kurmuşlardı ve çıkarlarını bu korkuların üzerinden sürdürüyorlardı. Ege-menler asla birbirleriyle savaşmıyordu ama o iki süpergüç adına savaşlar oluyordu, iç savaşlar, ideolojik kamplar vardı. Yaşı benim kadar olanlar 80 öncesini hatırlarlar; Türkiye'de adeta bir iç savaş yaşandı, beş bin genç öldürüldü. İşte soğuk savaş böyle bir şeydi. İki kutup vardı, egemenler vardı, dünyayı nüfuz alanlarına bölmüşlerdi. Aralarında sıcak savaş olmuyordu, onlar adına başkaları birbirleriyle savaşıyordu. Dünyada gerilim vardı, korku vardı. Ege-menler adına başka topluluklar savaşıyordu, ölüyordu, öldürüyordu, ama onların egemenlikleri devam ediyordu. Bugün de Orta Doğu'da benzer bir durum var. Daha doğrusu, dünyanın tek egemeni Amerika, Irak'ta ve bütün İslam coğrafyasında yeni soğuk savaşın temellerini atıyor. Evet, şu anda bütün ağırlık-

larıyla, askerleri ve yıkım makineleri ile bölgede açık bir savaşın içinde. Ama bunu uzun bir süre sürdüremez, bunun maliyetinin çok yüksek olacağını biliyor. O nedenle kısa sürede askerlerini sıcak çatışmalardan çekecek. Şimdi bölgede adeta arkeolojik kazı yaparak bütün farklılıkları ortaya çıkarıyor, sonra da bu farklılıkları bir birine karşı kışkırtıyor. Bu, Emperyalizmin en eski yöntemidir. Ayıracağını, böleceğini, parçalayacağını, birbirine düşüreceğini ve sömüreceğini. Irak'ta yaşananlara bakın; bir taraftan Sünni- Şii, diğer taraftan Kürt Arap, nasıl işlerine geliyorsa öyle bölüyorlar. Çok ince hesaplar yapılıyor; mesela, Irak Türkmenlerinin çoğu Şii'dir, nitekim seçimde Şii partilerine oy verdiler, ama onlara Şii denilmiyor. Niçin? Çünkü işlerine böyle geliyor, onları Kürtlerle çatıştırmak istiyorlar.

Bölgemize Emperyalizm İngiliz adı ile ilk geldiğinde; bizi Araplar, Türkler ve Farslar diye ayırdılar, Arapları da kendi aralarında paramparça ettiler; Iraklı, Suriyeli, Ürdünlü... yaptılar, otuz devlete böldüler. Şimdi mevcut devletlerin içinde de bir sürü parçalara ayırıyorlar. İşte Irak'ın durumu, bölündüğünün sadece ilanı gerekiyor. Türkiye ve bölgenin diğer ülkelerinin tamamı bölünme tehditleri ile karşı karşıya. ABD şimdi İran üzerinde çalışıyor, İran'da etnik temelli bir iç savaşın peşinde. Bizim aklievvel yöneticilerimiz, ABD PKK'ya karşı bize yardım ediyor diye seviniyorlar, ama aynı ABD aynı PKK'nın İran kolunu silahlandırıp İran'a saldırtıyor. Lübnan'ın durumu da malum; yeniden iç savaşın eşiğinde. İşte yeni soğuk savaş bu, 'Orta Doğu'da yeni soğuk savaş' dediğimiz şey bu.

Burada sorulacak soru, ABD'nin Orta Doğu'da ne aradığı, soğuk savaşın niçin İslam coğrafyasında yapıldığıdır. Elbette dünyanın hiçbir tarafı tekin değil, emperyalizm tüm dünyayı tehdit etmeye devam ediyor, ama özellikle İslam coğrafyası kuşatma ve işgaller altında, niçin? İlk akla gelen şey bu bölgede petrolün olması, dünya petrol rezervlerinin yüzde 60'ından fazlasının bu topraklarda bulunmasıdır. Bir başka neden, İsrail'dir, ABD, İsrail'in güvenliği için bu bölgede bulunuyor. Bir başka neden de hegemonya savaşında üstünlük kurmaktır. ABD, bu bölgeyi kontrol altına alıyor, petrolü denetimine alıyor, bu şekilde gelecekteki muhtemel rakiplerini, Çin'i, Hindistan'ı, Rusya'yı, belki de AB'yi zayıflatıyor, onları zor duruma düşürüyor. Elbette, İsrail'in güvenliği çok önemli, geçenlerde ABD Başkanı Bush,

60. kuruluş yıl dönümü için İsrail'deydi, yaptığı konuşmada ABD başkanlarının temel görevlerinin İsrail'in güvenliğini sağlamak olduğunu açıkça ilan etti.

Bütün bunlar doğru ama bana göre ABD'nin bütün ağırlıklarıyla birlikte İslam coğrafyasına çöreklenmesinin esas nedeni bunlar değil. ABD, esas Batı'nın güç uygarlığının tek alternatifi olan İslam'ı yok etmek için burada bulunuyor. Evet, Cem Hoca ve Hayrı Hoca'nın anlattıkları küresel adaletsizliğe karşı tek direniş, tek alternatif medeniyet itirazı bu

Bütün bunlar doğru ama bana göre ABD'nin bütün ağırlıklarıyla birlikte İslam coğrafyasına çöreklenmesinin esas nedeni bunlar değil. ABD, esas Batı'nın güç uygarlığının tek alternatifi olan İslam'ı yok etmek için burada bulunuyor. Evet, Cem Hoca ve Hayrı Hoca'nın anlattıkları küresel adaletsizliğe karşı tek direniş, tek alternatif medeniyet itirazı bu bölgeden, İslam'dan, İslam coğrafyasından yükseliyor, ABD asıl bunu durdurmak yok etmek istiyor.

bölgeden, İslam'dan, İslam coğrafyasından yükseliyor, ABD asıl bunu durdurmak yok etmek istiyor. Hayrı Hoca'nın getirdiği eleştirilerin tamamına katılıyorum, ama potansiyel olarak olsa bile Batı'nın dünyayı yutan güç uygarlığına meydan okuyan bir medeniyet itirazı yükseliyor bu coğrafyadan. Cem Hocam Anadolu'dan, Kırşehir'den söz etti; 600 yıllık 1000 yıllık bir medeniyet, bir birlikte yaşama geleneği var. Bu coğrafyada insanlar bin yıl birlikte yaşamışlar, Türkü, Kürdü, Arapı, Farsı ve diğerleri ile birlikte, ayırım yapmadan kardeşçe yaşamışlar ve burada bir medeniyet ortaya koymuşlar. Burada bu küresel adaletsizliğe karşı potansiyel olarak meydan okuyabilecek bir birikim, bir tarihi miras var. Kim ne derse desin, finans kapitalizm çağında 'faiz haramdır' diyen bir din var burada. Evet, bozmuşuz, sağından solundan çıkarmışız, eklemişiz, enflasyon oranında faiz olabilir demişiz, faizsiz banka diyerek arkadan dolanmışız ama İslam orada duruyor ve hala 'faiz haramdır' diyor. Emperyalizme, kapitalizme, anamal tapıcılığın, bu imtiyazlılar sistemine meydan okuyabilecek alternatif bir din var; burada yeni bir medeniyetin potansiyeli mevcut. Allah aşkına,

bakın bu uygarlığın kavramlarına; borsa, kâr, piyasa, faiz, finans, tank, tüfek, bomba, bombardıman uçağı, nükleer silah... Devam edelim isterseniz; IMF, Dünya Bankası, çok uluslu şirketler, NATO... Bütün bunları demokrasi, insan hakları ve özgürlük kavramlarının arkasına saklıyorlar. Bu kavramların yerine insan, hak, adalet alınteri, kardeşlik, hukuk, barış, dayanışma, merhamet gibi kavramları olan bir medeniyete ihtiyaç var. Bu medeniyet yeniden bu coğrafyadan yükselebilir, bu medeniyete bütün insanlığın ihtiyacı var.

İsrail karanlık bir noktadır, ama emperyalizm, kapitalizm karanlığın kendisidir. Kötülüğün kendisidir. Sürekli şekilde İsrail'e tepki gösteriyorlar öbür taraftan Amerika'yla haşır neşirler, karanlığın büyüğünü görmemizi engelliyorlar. Bu büyük bir tuzaktır.

İşte emperyalizm, Amerika, nükleer bombalarıyla, seyreltilmiş uranyumlarıyla, ağır bombardıman uçaklarıyla, IMF'siyle, sivil toplum örgütleriyle, Avrupa Birliği fonlarıyla bu topraklara gelmiştir ve bu potansiyeli yok etmeye çalışmaktadır. Bunun için bu bölgeye çöreklenmiştir. Çocuklarımızı öldürmektedir, kadınlarımız kirletmektedir, zenginliklerimizi yağmalamaktadır. Sahip olduğumuz değer budur. Bu sebepten dolayı Amerika burada.

Biz sürekli olarak İsrail ve Filistin konusunu konuşuyoruz. Elbette doğru yapıyoruz. Filistin'de büyük bir haksızlık yaşanmakta, 60 yıldan beri insanlar evlerinden, barklarından sürülmüşler ve Siyonist, ırkçı bir devlet burada İslam coğrafyasının kalbinde kurulmuş, 60 seneden beri zulmetmeye devam etmektedir. İnsanlar kamplarda yaşamaktadır, haklı olarak buna isyan ediyoruz. Filistin'de olup bitenlere isyan ediyoruz. Ama büyük bir tuzakla da karşı karşıyayız. Bakın bizim sağcı, İslamcı televizyonlarımız, gazetelerimiz var. Sürekli olarak Filistin'de olup bitenleri haklı olarak gündeme getiriyorlar. Ama Irak'tan hiç söz edilmiyor değerli arkadaşlarım. Evet Filistin'de insanlar ölüyor ama Irak'tan hiç söz edilmiyor. Geçenlerde İslamcı büyük bir gazetenin -bir milyon satıyor, ben bir milyon deyince hangi gazete olduğunu anlarsınız- baş yazarı, genel yayın yönetmeni bir makale yazdı, diyor ki "Elbette Irak'ta ha-

talar da yapıldı". Şuna bakın Allah için, "hatalar da yapıldı" diyor. Amerikan gazetelerinde bile böyle şeyler yazılmıyor. Yani Irak'ta doğru şeyler yapılıyor, ama hatalar da var. 1,2 milyon kişi ölmüş, bu zat bunu 'da' parantezine alıyor. O gazeteye bakın sürekli şekilde Filistin'den söz ediliyor. Ben Filistin'den söz edilmesin demiyorum. İsrail karanlık bir noktadır, ama emperyalizm, kapitalizm karanlığın kendisidir. Kötülüğün kendisidir. Sürekli şekilde İsrail'e tepki gösteriyorlar öbür taraftan Amerika'yla haşır neşirler, karanlığın büyüğünü görmemizi engelliyorlar. Bu büyük bir tuzaktır.

Tabi gecenin saatleri ilerliyor. "Hep eleştiriyorsun teklifiniz ne, niçin bir teklifte bulunmuyorsunuz?" diyorsunuz. Evet şimdi ben tekliflerle alakalı birkaç kelime söyleyeyim. Önce yeni bir insan tasavvuruna ihtiyaç var arkadaşlar. Nasıl bir insan tasavvuru? Bakınız, şöyle diyorlar: "İhtiyaçlar sonsuzdur ama kaynaklar sınırlıdır." Bu bütünüyle palavradır. Bu, emperyalizmin, kapitalizm, güç uygarlığının bize dayattığı bir şeydir. Yalan, insan ihtiyaçları sonsuz değildir arkadaşlar, böyle bir şey yok. İnsan ihtiyaçları, insan ne kadar tüketebilir, yani insan yiyecek, ne kadar yiyebilirsiniz arkadaşlar. 1 milyar dolar yiyebilir misiniz? Niye bu insanlar 1 milyar dolar kazanıyor? Geçen Hindistan'da bir zengin 2 milyar dolarlık bir ev yaptırmış. Ne ihtiyacı, böyle bir şey yok. Bugün dünyayı yöneten insan tasavvuru ya da felsefesi insan ihtiyacı falan değil, insan hırslıdır, doymaz nefsidir. Bu nedenle buna alternatif bir insan tasavvuruna ihtiyaç vardır. İnsan ihtiyaçları sınırsızdır, kaynaklar sınırlıdır, onun için kavga çıkıyor diye bir şey yok. Bu, nefsin kışkırttığı, bu, ihtirasın kışkırttığı insan anlayışıyla bu uygarlık devam ederse bunun sürdürülmesi mümkün değil. Yeryüzünde yaşayan bütün insanlar 50 bin dolarlık bir hayat sürdürmeye kalksa dünyamız 5 kere yok olur. Bu nedenle bir defa bu insan tasavvurunun ciddi şekilde değişmesi gerekiyor. Toplum tasavvuru da, siyaset tasavvuru da bütün bunların değişmesi gerekiyor.

Peki Orta Doğu ile ilgili ne yapılacak? Çok basit, Orta Doğu'da yeni soğuk savaşı nasıl kuruyorlar? İrkçılık, milliyetçilik üzerine kuruyorlar. Yanlış anlamayın, insan kendi ailesini, kendi kavmini, komşularını, hemşerilerini sevmesi, yardım etmesi bunlar milliyetçilik falan değildir. Kültürüyle övünmesi, onu zenginleştirmesi, geliştirmesi, diğer insanlarla

paylaşması milliyetçilik değildir. Milliyetçilik, bir ırka, bir dine, bir ülkeye, bir düşünceye, bir bölgeye mensup olduğu için diğerlerinden üstün olduğunu iddia etmektir. Dolayısıyla diğerlerinin hakkını gasp edebileceğini doğal hak olarak görmek milliyetçilik tir. Bu da İslam'ın insanlığa yasaklamış olduğu, haram kıldığı bir şeydir. İşte bugün bizi yok eden, bütün enerjilerimizi yok eden, parçalayan, israf eden şey bu milliyetçilik anlayışıdır. Değerli arkadaşlarım, Avrupa 1939-1945 arası birbirini boğazladığı 2. Dünya Savaşı'nı biliyorsunuz. 70 milyon insan öldü. Onlar bugün Avrupa Birliği adı altında nerdeyse tek devlet oldu. Bir daha savaşmayacaklarını ilan ediyorlar, iş güçlerini, bütün imkanlarını birleştiriyorlar. Beki bize ne oluyor, niçin birbirimizi yiyoruz? Avrupalılar farklı insanlar da biz akıl edebilecek, düşünebilecek insanlar değil miyiz? Biz ne zaman İranlılarla savaştık, Araplarla savaştık ve aramızda 70 milyon insan öldürdük, tarihte böyle bir şey var mı? Var mı arkadaşlar? Yok elbette. Dünyanın en eski sınırı Türkiye-İran sınırındır, 1600'lü yıllardan beri duruyor. Böyle bir şey yok. Araplar arkadan vurdu filan falan, bunlar bütünüyle ulusalcı palavralardır. Böyle bir şey de olmamıştır. Biz bütün coğrafyayı gezdik, dolaştık; böyle bir düşmanlık yok. Düşmanlık tepede, bu bölünmüşlük, bu milliyetçilikler tepedekilerin işi, bizi, bizi yöneten işbirlikçiler bölüyor. Şimdi size soruyorum; Irak'ın işgalle tehdit edildiği sırada Suriye, Türkiye ve İran deselerdi ki, Irak'a sardırılırsa bunu kendimize yapılmış saldırı olarak kabul edeceğiz, acaba Amerika yine de Irak'a saldırabilir miydi? Bugün kalkıp Türkiye dese ki, Suriye dese ki, Irak dese ki, İran'a yapılacak bir saldırı bize de yapılmış bir saldırıdır, biz bu şekilde kabul ediyoruz, böyle bir saldırı yapılabilir mi? Yapılamaz. Peki ya biz niçin İranlılarla, Araplarla savaşacağız, niçin onlar bizim düşmanımız olacak? Başka bir soru sorayım: Biz niye Kürtlerle savaşıyoruz, niye Kürtler bizimle savaşıyor, niye Türkiye'de örtülü bir şekilde iç savaş var? Değerli arkadaşlarım, 1984'ten bu yana kim ne derse desin iç savaş var bu ülkede. 40-50 bin insan öldü. İstiklal Savaşında bu kadar insan ölmedi ki. Niye savaşıyoruz biz Kürtlerle arkadaşlar size soruyorum. Bin sene burada bir arada yaşadık, Kürtler Müslüman, çoğu Sünni-Şafi. Niye onlarla savaşıyoruz? Bu savaşın bir tek anlamı var, o da milliyetçilik hastalığı. Irkçılık, sen ben kavgası. Ve bunların dışarıdan kışkırtılması. Bu anlaşılır bir şey mi?

İşte çare. Çare bunlar, "Neyi teklif ediyorsunuz?" diyorsunuz. Bunları teklif ediyoruz. Teklif ettiğimiz şeyler bunlar. Başka bir şey daha söyleyeceğim; Hayri Hocanın ve Cem Hocanın konusuydu ama ben de siyasetçi olarak bir iki cümle söyleyeyim. Şimdi biz yeni bir insan, yeni bir toplum, yeni bir siyaset tasavvuru filan dedik. Gerçekten acayip bir şekilde kaydık gittik, sabitelerimizi kaybettik. Bu ülkenin Müslümanları çok kısa bir zaman içinde diğerleri gibi bir hayat yaşamaya başladılar. Hayrı Hoca, 'na-

Orta Doğu'da gerçekten yeni bir soğuk savaş var. Orta Doğu'da biz ülkelere, kabilelere, guruplara ayrılmış birbirimizi başkalarının adına yemeye devam ediyoruz.

maz kılan kapitalistler' dedi. Şöyle yaptılar: dediler ki, bir gün bir yerlerden duymuştuk, Peygamber 'kazancın 10'da 9'u ticarettir' buyurmuş. Haydi bakalım ticaret yapalım, her şeyiyle ticaret yapalım. İhalelere daldık, diğerleri gibi yapmaya başladık. Ya arkadaş ne yapıyorsun bu işçinin hakkını veriyor musun? Ne hakkı diyor. Serbest piyasa da işçinin hakkı 400 liradır ben de 400 veriyorum diyor. Çıkartıyorum bugün bunları yarım kapımda sıraya diziliyorlar diyor. Beş kere hacca gitmiş, fırsat buldukça umreye giden bir Müslüman yapıyor, bütün bunları. Böyle bir Müslümanlık yoktur. Böyle bir Müslümanlık olmaz. 'Hak' diyorsun, verdiği cevaba bakın: "Piyasada işçiyi 400 liraya çalıştırıyorlar, ben de veriyorum 400 lirasını daha ne istiyorsun. Sen komünist misin, zaten komünist diye adın çıkmış sağda solda, komünist gibi konuşmaya başlıyorsun" Hak diyorsun, adalet diyorsun sen komünistsin diyor arkadaşlar. Böyle bir anlayış, böyle bir insan tasavvuru olur mu? Bu ne biçim Müslüman, bu nasıl bir Müslümanlık? Evet, uçuyoruz arkadaşlar uçuyoruz.

Sözlerimi bitiriyorum; Irak'ta ölen 1,2 milyon insandan hepimiz tek tek sorumluyuz. İtiraz edin, niye itiraz etmiyorsunuz? Değiliz deyin ben de sorumlu olduğunuzu ispat edeyim. Uyanık olacağız, uyanık arkadaşlar. Kimle bizi yönetiyor? Öyle taraf tutar gibi şey tutmayacağız. Kimler bizi yönetiyor? Ne yapıyorlar bunlar? Evet seçiyoruz ve vekalet veriyoruz. Kimler bizi yönetiyorlar, nasıl yönetiyorlar, ne yapıyorlar, bunlara bakmak mecburiyetindeyiz. Bakmadığımız zaman ölen 1,2 milyon insandan sorumlu-

yuz. Bu bombaların tamamı İncirlik'ten gitti arkadaşlar. Adana'dan. Buradan gitti o bombalar. Buradan gitmeye devam ediyor. Orta Doğu'da gerçekten yeni bir soğuk savaş var. Orta Doğu'da biz ülkelere, kabilelere, guruplara ayrılmış birbirimizi başkalarının adına yemeye devam ediyoruz. Soğuk savaşta, klasik soğuk savaşta Rusya ile Amerika arasında devam eden soğuk savaşta böyle oluyordu. Yani savaş ille de Amerikan askerlerinin buraya gelip bombalamaları falan değildir. Değerli arkadaşlar, Amerikanın kültürünün buraya gelmesi, Dünya Bankasının

Sadece yabancı düşmanlığı, Amerikan düşmanlığı yaparak emperyalizme karşı çıkılmaz, esasen kapitalizme karşı çıkmak gerekir, küresel adaletsizliğin karşısında durmak gerekir, mala tapıcılığa karşı çıkmak gerekir. Sonra, emperyalizmle ancak birlik olursak baş edebiliriz.

buraya gelmesi, fonların, Avrupa'nın fonlarının buraya gelmesiyle, filmlerinin buraya gelmesiyle askerlerinin buraya gelmesi arasında çok büyük bir fark yoktur. Hayri Hoca Kırşehir'de tehdit altındadır dedi ama ben daha ileri gidiyorum, Kırşehir de işgal altında, Kırşehir'de işgal altındadır ama işgal burada kendisini farklı şekilde hissettiriyor, Bağdat'ta farklı şekilde kendisini hissettiriyor. Bu işgali ortadan kaldırmak, bu işgale karşı bir direniş organize etmek hepimizin, tek tek hepimizin görevidir. Allah'a emanet olun.

Zaman sınırından dolayı sorulara toplu cevap vereceğim.

İki arkadaşımız "İran'a saldırıyı kendimize yapılmış sayacağız da nasıl? Saldırgana gebeyseniz bunu nasıl yapacaksınız?" diye sormuşlar. Tabi haklılar, saldırı gane göbeği ile bağı olanların elleri kolları da bağıdır. Bunu açık, somut olarak konuşalım. Mesele mevcut hükümet maalesef Türkiye'de demokrasi olmamasından dolayı kendi meşruiyetini dışarıda aradı. Beş yıldan beri içerideki yerleşik vesayet sistemine karşı meşruiyetini sağlamak için, ayakta durmak için dışarıdaki, Amerika, Avrupa Birliği, uluslararası ekonomi çevreleri, sermaye gibi kuruluşlardan meşruiyet aradı. Kendisini, bu şekilde dengeledi. Hala biliyorsunuz Türkiye'de total ördek konumuna düşürülmüş bir hükümet var, kapatma davasıyla kar-

şı karşıya. İran'da tehdit altında, belki de bu süreçte Amerika, İran'ı havadan bombalayacak, bu konuda baskı yapıyor ve Türkiye zayıf bir durumda. Hükümetle asker ve yargı arasında gerginlik var. Hükümet kendi derdine düşmüş durumda, çok zayıf bir pozisyonda, belki de dışarıdan gelen bütün isteklere boyun eğecek pozisyonda. Bu tabi Türkiye için ve bölgemiz için gerçekten üzücü bir şey.

Soruların bir kısmı sunumum sırasında değindiğim, teklifler üzerine, arkadaşlarımız soyut konuşuyorsunuz demişler. Bana kalırsa hiç de soyut konuşmadık, çok somut, elle tutulur şeyler söyledik, söylüyoruz. Biraz evvel Cem Hocamın söylediği şey çok somuttu. Projeye gelince; siyasi bir proje ya da toplumsal bir proje nasıl olur deniliyorsa hak veririm. Elbette böyle bir panelde A'dan Z'ye madde madde bir siyasi proje konuşulmaz. Ama bu zor bir şey değil; söylediklerimizden teknik bir proje elbette yapılır ve bunu zaten yapıyoruz. Ama önce duruşumuzu belirlememiz gerekiyor. Bizim duruşumuz net; Sadece yabancı düşmanlığı, Amerikan düşmanlığı yaparak emperyalizme karşı çıkılmaz, esasen kapitalizme karşı çıkmak gerekir, küresel adaletsizliğin karşısında durmak gerekir, mala tapıcılığa karşı çıkmak gerekir. Sonra, emperyalizmle ancak birlik olursak baş edebiliriz. Birlik olabilirsek biz bütün bu kötülükleri bu coğrafyadan söküp atabiliriz, bu coğrafyada demokrasi inşa edebiliriz, bağımsızlığımızı inşa edebiliriz, bu topraklarda daha mutlu daha refah içinde, daha güvende yaşayabiliriz. İnsan zaten bunu ister. Çocuklarımıza daha güzel bir Türkiye ve coğrafya bırakabiliriz. Bu mümkündür. Söylediğimiz çok net açık.

Asıl üzerinde durmak istediğim konu, bir arkadaş bana şiddetle çatmış. "Galiba sen saatler ilerlediği için milliyetçilikle ırkçılığı karıştırıyorsun" diyor. Hayır arkadaşım, ben milliyetçilikle ırkçılığı karıştırmıyorum. Çok bilinçli olarak konuştum, en iyi çalıştığım konudur, bu. "Atatürk'ün altı ilkesinden biri" demiş. Kimin ilkesidir, beni hiç ilgilendirmez. Ben milliyetçiliğe bir gurubun, bir ırkın, kendisini üstün görmesi olarak bakıyorum ve buna karşı çıkıyorum. Bunu reddediyorum, bu dünyanın en büyük baş belasıdır. Kabilecilik en ilkel hastalıktır, dün de başımızın belasıydı, bugün de başımızın belasıdır. Bizim milliyetçilik belasıyla parçaladılar, milliyetçilik belası ile topraklarımızı sömürüyorlar. Çocuklarımızı öldürüyorlar. Şu anda Türkiye'de devam eden

örtülü bir savaş milliyetçilik belasındandır. Milliyetçilik, insanların kendilerini, kendi milletlerini üstün görmelerinden kaynaklanan bir şeydir. Bunu şiddetle reddetmemiz gerekiyor. Bu problemin üstesinden gelmemiz gerekiyor. Bir daha tekrar ediyorum; insanların kendi ailesini, kendi milletini, kendi hemşerilerini sevmesi, onlara yardım etmesi, onların kültürünü, dilini, dinini sevmesi, bunu geliştirmesi milliyetçilik değildir. Bu ırkçılık değildir, bu kötü bir şey değildir. Ama sen bunu yapıyorsan yanında farklı olanı da kabullenmek, onun da sevmesini bilmek, dilini geliştirmesini, kendini geliştirmesini hoş görmem gerekir. Zaten bu coğrafyanın, Anadolu coğrafyasının ve İslam coğrafyasının üstünlüğü budur. Emperyalizme karşı hala tehdit olmasının altında bu var. Bakınız Avrupa daha dün, bizim işçilerimiz oraya gittikten sonra çok kültürlü olmaya başlamış ve bize çok kültürlülük ihraç etmeye çalışıyor. Bize geliyor azınlıkları, şunları, bunları, Kürtleri koruyun, haklarını verin diyor. Hadi oradan. Siz farklı kültürü daha düne kadar yaşatmıyordunuz. İkinci Dünya Savaşından sonra keşfettiniz ve onu da kendinizden, içinizden keşfettiniz. Bu coğrafya öyle mi? Gidin Mardin'e bakın, Kırşehir'e bakın. Biz hep birlikte yaşadık burada. Kürtleri, Türkleri, Lazları ve diğerleri ile, farklı dinler, farklı mezhepler bir arada oldu. Bakın size bir şey söyleyeyim arkadaşlar; Trabzon'da 1913'de yapılan bir nüfus sayımında, nüfusunun %60'ı gayri Müslim. Bunun %30'u Ermeni. İnsanlar yüzlerce yıl birlikte yaşamış, hiçbir sorun olmamış. Milliyetçilikle ilgili söylediklerimi çok bilinçli bir şekilde söyledim. Asla ırkçılıkla milliyetçiliği birbirine karıştırmadım. Bu bir beladır başımızda, bu beladan kurtulmalıyız.

Arkadaşlar gelişmemişiz, ekonomimiz kötü, bütün bunlar halledilebilir. Fabrikalar kurabiliriz, yollar falan yapabiliriz bütün bunlar pek önemli şeyler değil. Ama birbirimizi yiyoruz, toplum olarak parçalanıp gidiyoruz. İnsanın fitratı bozuluyor. Bu ülkede iç savaş kışkırtılabilir, böyle tehlikeler var. Böyle çalışmalar var. Allah korusun, bunu hiçbir şey durdurmaz, bir daha toparlanamaz bu coğrafya. Ben asla milliyetçilik yapmam ama bir şey söyleyeyim Türkiye'den bu coğrafya çok şey bekliyor. Biz gezdik, Arap ülkelerini gezdik, İran'ı gezdik, başka yerlere gittik gördük. Çok şeyler bekliyor, tarihi olarak çok şeyler bekliyor İstanbul'dan. En milliyetçi Araplar Mısırlılardır, hep liderlik iddiaları olmuştur. Bir ay-

dınlar konferansı toplamak için tartışma yapıyorduk, Mısırlılar ısrarla ilk toplantı Mısır'da olsun istediler, sonra niçin İstanbul'da olması gerektiğini anlatınca kabul ettiler, böyle bir birlik çağrısı İstanbul'dan gelirse daha etkili olur dediler. Yani İstanbul çok önemli. Bunu milliyetçi olduğum için söylemiyorum, Türkler Araplara hükmetsinler, diğerlerine hükmetsinler, yeni Osmanlıyı kursunlar diye söylemiyorum. Ama tarih bize böyle bir şey de veriyor. Tarihsel sosyoloji diye bir şey de var. Ama hiçbir ırk, hiçbir renk birbirinden asla ve asla üstün değildir, hepimiz kardeşiz. Eğer bu bilinçle adamlara yaklaşırsak zaten Türkler olarak böyle bir etkimiz görülebilir.

Tuncer NAMLI

Son olarak hocalarıma ve siz değerli izleyicilere teşekkür ediyorum. Çok kısa bir ekleme yapmak istiyorum. Din kendini inkara müsaade eder ama zulme müsaade etmez. Çünkü Kur'an'a göre dinde zorlama yoktur. Ama aynı din "ne zulmediniz ne zulme uğrayınız" diyor. Peygamber a.s.'ın veda haccında söylediği sözlerden biridir bu. Zulme rıza zulümdür. Ha zulmetmişsiniz ha zulme uğramışsınız, farketmez. Çünkü Türkiye'de bazıları çıkıyor Müslümanlar geliyor bizi kesecekler falan diyor. Kimse korkmasın. Müslümanlar zulmedemezler, çünkü kendi dinlerini başkalarına dayatmalarına İslam'ın kendisi müsaade etmez. Onun için kimsenin korkmasına gerek yoktur. İslam rahmet dinidir. İbadet etmeyene dünyevi bir ceza öngörmüştür. Allah onun cezasını kendisi verecektir. Hiçbir kul sen ibadet etmiyorsun diye başka bir kula ceza verme yetkisine sahip değildir. Ama aynı din bir kulun başka bir kula haksızlığına dünyevi ceza öngörmüştür. Haksızlık yapanın haksızlığına müsaade etmeyeceksiniz. Zulmedenin zulmüne rıza göstermeyeceksiniz. Çünkü yine bir Kur'an ayeti, "İşkence/fitne katilden daha beterdir" diyor. Mekte'de zulüm döneminde baskı döneminde inen bir ayettir bu. Buradaki fitne Müslümanların işkence ile imtihanı anlamına gelmektedir. İşkence adamı öldürmekten daha beterdir. Adamı öldürürken bir saniyede öldürürsünüz ama işkence ederken her saniye öldürürsünüz. Bunun için yeryüzünde zulüm kol geziyor, bölgemizde zulüm kol geziyor. Böyle bir dönemde, bu yürekli insanların buraya kadar gelip bu programı icra etmelerinden dolayı kendilerine yürekte teşekkür ediyorum. Sizin duyarlılığımız için de ayrıca teşekkür ediyorum ve hayırlı geceler diliyorum. ■